

Hannu-Petteri Leinonen

KUUMA-KUNTIEN NUVAT
Keski-Uudenmaan kuntien nuorisovaltuustojen
toiminta

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Nuorisokasvatuksen johtamisen ja kehittämisen koulutus
(ylempi amk)

2022

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (ylempi amk)
Tekijä	Hannu-Petteri Leinonen
Työn nimi	Kuuma-kuntien nuvat. Keski-Uudenmaan kuntien nuorisovaltuustojen toiminta
Toimeksiantaja	Kirkkonummen kunta
Vuosi	Lokakuu 2022
Sivut	60 sivua, liitteitä 1 sivu
Työn ohjaaja	Katja Komonen

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia Keski-Uudenmaan kuntien nuorisovaltuustoja. Tutkimuksen kohteina olivat nuorisovaltuustojen toiminta, aktiivisuus, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, nuorisovaltuutettujen kokemukset luottamustehtävistään sekä nuorisovaltuustojen ohjaajien kokemukset työtehtävistään nuorisovaltuustossa.

Keski-Uudenmaan seutu (KUUMA-seutu) muodostuu pääkaupunkiseudun ympärillä olevasta alueesta. KUUMA-seudun kuntia ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. Jokaisessa KUUMA-kunnassa toimii nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuutettujen jäsenmäärä KUUMA-kunnissa on keskiarvoltaan 14 jäsentä kuntaa kohden.

Aihe on tärkeä, sillä nuorisovaltuustojen toiminnasta ei ole tehty vastaavaa tutkimusta. Lisäksi koronaviruksen tuoman aikajakson vuoksi nuorisovaltuustojen vaikuttamistoiminnan tutkiminen on nyt ajankohtainen aihe toteuttaa.

Opinnäytetyön tutkimusotteena oli laadullinen tutkimus. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Tutkimusta varten haastateltiin 17 nuorisovaltuutettua ja 5 nuorisovaltuuston ohjaajaa. Aineistonanalyysinä käytin laadullista sisällönanalyysiä. Tutkimuskysymyksinä olivat miten nuorisovaltuutetut ovat kokeneet tehtävänsä, miten nuorisovaltuustoja on pidetty aktiivisina ja millaista toimintaa nuorisovaltuustoille on järjestetty.

Keskeisinä tutkimustuloksina nuorisovaltuutetut kokivat tehtävänsä tärkeäksi ja mielekkääksi. Luottamustoimesta on ollut heille konkreettista hyötyä monella eri tapaa. Nuorisovaltuustojen ohjaajien rooli nuorisovaltuutettujen tukemisessa ja ohjaamisessa koettiin myös erittäin tärkeäksi. Nuorisovaltuustoja on onnistuttu pitämään aktiivisina monilla eri keinoilla, kuten esimerkiksi tasapuolisella vastuunjaolla sekä uusien nuorisovaltuutettujen hyvällä perehdyttämällä toimintaan. Nuorisovaltuustojen aktiivisuutta tuki myös ulkopuolinen toiminta. Nuorisovaltuustoilla on perustoimintojen lisäksi myös sisäistä toimintaa, mikä tarkoittaa muun muassa ryhmäyttämistä, virkistystoimintaa sekä koulutusta. Nuorisovaltuustojen yhteistyö kunnanvaltuustojen sekä lautakuntien kanssa on sujunut pääosin hyvin. Nuorisovaltuutetut kuitenkin toivoivat, että suoraa kanssakäymistä olisi päättäjien kanssa enemmän. Muita nuorisovaltuustojen yhteistyökumppaneita ovat olleet koulut ja oppilaitokset, oppilaskunnat, kunnan nuorisaja ohjaamopalvelut, seurakunnat sekä naapurikuntien muut nuorisovaltuustot.

Asiasanat: osallisuus, vaikuttaminen, nuorisovaltuustot

Degree title	Master of Humanities
Author (authors)	Hannu-Petteri Leinonen
Thesis title	Activities of the youth councils of Central Uusimaa municipalities
Commissioned by	Kirkkonummi Municipality
Time	October 2022
Pages	60 pages, 1 page of appendices
Supervisor	Katja Komonen

ABSTRACT

The thesis aimed to study the activities of the youth councils in the municipalities of Central Uusimaa, their activity, cooperation with other actors, the experiences of the youth councilors in their position of trust, and the youth council supervisor's experiences of in their work duties in the youth council.

The Central Uusimaa region consists of the area around the capital region. The municipalities in the area are Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula and Vihti. Each municipality has a youth council. The number of youth councilors in the municipalities is on average 14 members per municipality.

The subject is important because no similar research has been conducted on the activities of youth councils. In addition, due the COVID, it was now time to investigate the influencing activities of the youth councils.

The research method used in the thesis was qualitative research. Thematic interview was used as the data collection method. For the study, 17 youth councilors and five council supervisors interviewed. Qualitative content analysis was used in data analysis. The research questions were: How have the youth councilors experienced their tasks? How have the youth councils been kept active? What kind of activities have been organized for the youth councils?

As a key research result, the youth councilors felt their tasks were important and meaningful. The position of trust had been of tangible benefit to them in many ways. The role of the council supervisors was also felt to be very important in supporting and guiding the youth. Youth councils have been kept active in many different ways, such as, though an equal distribution of responsibilities and a good orientation of the new youth councils to the work. The activity of the youth councils was also supported by external activities. In addition to the basic activities, youth councils also have internal activities, which include grouping, recreational activities, and training. The cooperation of youth councils with municipal councils and boards has mostly gone well. However, the youth councilors hoped that there would be more direct cooperation with the decision-makers. Other cooperation partners of the youth councils have been schools and educational institutions, student councils, municipal youth work and guidance centers, parishes, and other youth councils in the neighboring municipalities.

Keywords: participation, influencing, youth council

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	NUORTEN OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN	7
2.1	Osallisuus ja osallistuminen	7
2.2	Vaikuttaminen.....	9
2.3	Nuorten osallistumis- ja vaikuttamiskanavat.....	10
2.4	Osallisuuden ja vaikuttamisen yhteiskunnallinen merkitys	11
2.5	Nuorisovaltuustot Suomessa.....	14
2.6	Aiemmat tutkimukset	15
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
3.1	Tutkimuksen kohde, tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	20
3.2	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä	21
3.3	Aineistonkeruuprosessin eteneminen.....	24
3.4	Aineiston analyysimenetelmä.....	25
4	TULOKSET	27
4.1	Nuorisovaltuutetut luottamustoimessaan.....	27
4.2	Nuorisovaltuustojen aktiivisuus	37
4.3	Nuorisovaltuustojen toiminta	43
4.4	Nuorisovaltuustojen yhteistyökumppanit	47
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	49
5.1	Keskeisimmät tutkimustulokset	49
5.2	Johtopäätökset tutkimustuloksista.....	51
5.3	Tutkimustulosten teoretisointi.....	53
5.4	Luotettavuuden arviointi	54
5.5	Jatkotutkimusehdotukset.....	56
	LÄHTEET	58

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus Keski-Uudenmaan kuntien (KUUMA-kuntien) nuorisovaltuustojen toiminnasta. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia ja sekä tuottaa tutkimustietoa KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen toiminnasta sekä aktiivisuudesta, nuorisovaltuutettujen kokemuksista luottamustehtävissään sekä nuorisovaltuustossa työskentelevien ammattilaisten näkökulmasta. Koronaviruksen levittyä keväällä 2020 nuorisovaltuustojen kokoukset siirtyivät KUUMA-kunnissa etäkokouksiksi, tapahtumia jouduttiin toteuttamaan etäyhteyksien kautta ja sosiaalisen median kanavien rooli korostui entisestään. Poikkeusolojen lakattua keväällä ja syksyllä 2021 nuorisovaltuuston kokoukset ovat palanneet takaisin lähikokouksiksi.

Koen tämän tutkimustehtävän ajankohtaiseksi ja tärkeäksi ajatellen nuorisovaltuustojen vaikuttamistoimintaa maassa, jossa koronavirus on vaikuttanut. Laadullinen tutkimus tuo ajankohtaista tutkimustietoa nuorisovaltuustojen yleiskuvasta, menetelmistä sekä aktivointi- ja toimintamalleista. Rajaan opinnäytetyön tutkimusympäristön nimenomaan KUUMA-kuntiin, jotta tutkimusote pysyy suunnitelmieni rajoissa. Opinnäytetyö on työelämälähtöinen. Työskentelen itse Kirkkonummen kunnan nuoriso- ja liikuntapalveluissa. Nuorisovaltuuston ohjaajana toimiminen oli aikaisemmin yksi työtehtävistäni. Kirkkonummi kuuluu Keski-Uudenmaan kuntiin. Opinnäytetyön tilaaja on Kirkkonummen kunnan nuoriso- ja liikuntapalvelut. Opinnäytetyöni tuo arvokasta tutkimustietoa, joka on hyödyksi nuorisovaltuustotyössä valtakunnallisella tasolla.

Nuorisovaltuustot ovat nuorista koostuvia vaikuttajaryhmiä, joiden toiminta tapahtuu omissa kunnissaan. Tällä hetkellä 98 prosentissa Suomen kunnista toimii jokin nuorista koostuva vaikuttajaryhmä. Nuorisovaltuuston lisäksi nuorten vaikuttajaryhmiä tunnetaan nimellä nuorten parlamentti, nuorisoneuvosto, nuorisofoorumi tai nuorisoedustajisto. Nuorisovaltuustojen tehtävänä on ajaa nuorten etuja paikallisesti. Nuorisovaltuustojen toimintakausi on yleensä yksi vuosi, mutta riippuen paikkakunnasta kausi voi olla myös kaksikautinen. (Nuva ry. s.a.)

Kuntalaissa kerrotaan nuorisovaltuuston mahdollisuudesta vaikuttaa kunnan eri toimialojen lapsia ja nuoria merkittävästi koskevien asioiden suunnitteluun, val-

misteluun toteuttamiseen ja seurantaan. Kuntia velvoitetaan perustamaan nuorisovaltuusto, ellei sellaista ole jo perustettu. Kunnan velvollisuus on huolehtia nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. (Kuntalaki 10.4.2015/410 26. §.)

Nuorisolain mukaan kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. (Nuorisolaki 21.12.2016/1285 24. §).

Nuorisovaltuutetut ovat iältään yleensä 13-18-vuotiaita. He ovat demokraattisesti valittu luottamustehtävään joko vaalien kautta tai sitten oppilas- ja opiskelijakuntien edustajista. (Nuva ry. s.a.) Nuorisovaltuutettujen parissa työskentelee yleensä nuorisotyöntekijä. Jos nuorisovaltuustot ovat suurempia, työntekijöitä voi olla useampi. Nuorisovaltuustossa työskentelevien ammattilaisten tehtävänä on tukea ja kannustaa nuoria heidän luottamustehtävissään sekä yhdessä kehittää nuorten kanssa heidän vaikuttamismahdollisuuksiensa. (Allianssi & Nuoriso- ja liikunta-alan asiantuntijat ry. s.a.)

Keski-Uudenmaan seutu (KUUMA-seutu) muodostuu pääkaupunkiseudun ympärillä olevasta alueesta. KUUMA-seudun kuntia ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. (KUUMA-seutu s.a.) Jokaisessa KUUMA-kunnassa toimii nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuutettujen jäsenmäärä KUUMA-kunnissa on keskiarvoltaan 14 jäsentä. KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen ohjaajat pitävät yhteyttä toisiinsa sosiaalisen median sekä vertaiskokousten kautta. Tämän yhteydenpidon tarkoituksena on jakaa työntekijöiden välillä tietoa ja vertaistukea nuorisovaltuuston ohjaajana toimimisesta. KUUMA-kuntien nuorisovaltuustot pyrkivät myös tapaamaan toisiaan. Esimerkiksi marraskuussa 2021 järjestettiin KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen tapaaminen Hyvinkään kaupungintalolla. Nuorisovaltuutetut pääsivät verkostoitumaan sekä vaihtamaan kuulumisia keskenään. Tämä oli ensimmäinen fyysinen KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen tapaaminen korona-aikana, sillä epidemian levittyä maahan se ei ollut aikaisemmin mahdollista.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen nuorisovaltuudet sekä nuorisovaltuustojen ohjaajat. Tutkimus toteutetaan laadullisella menetelmällä ja aineistot kerätään teemahaastattelujen avulla. Haastatteluihin laaditaan teemahaastattelurunko, koska sen avulla keskustelu voidaan pitää vapaampana ja monipuolisempana. Haastattelut toteutetaan kevään 2022 aikana Teamsin välityksellä. Ne nauhoitetaan ja litterointi tehdään mahdollisimman pian haastattelujen jälkeen. Saadut aineistot analysoidaan laadullisella sisällönanalyysillä.

2 NUORTEN OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

2.1 Osallisuus ja osallistuminen

Osallisuus on käsitteenä laaja. Osallisuus on liittymistä, suhteissa olemista, kuulumista sekä yhteisyyttä. Osallisuus on yhteensopivuutta ja mukaan ottamista. Se on osallistumista ja siihen liittyen vaikuttamista ja demokratiaa. Se on myös kaiken edellä mainitun järjestämistä ja johtamista. (Isola ym. 2017, 3.)

Osallisuus tuli mukaan suomalaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun 1990-luvulla, jolloin käsitettä alettiin käyttää osallistuvan demokratian edistämiseen tähänneessä toiminnassa. Vuonna 1997 alkaneessa Valtion hallinnon osallisuushankkeessa tavoitteena oli lisätä kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia erityisesti paikallishallinnossa. Sitä seuranneessa Nuorten osallisuushankkeessa pyrittiin kehittämään rakenteita ja käytäntöjä lasten ja nuorten kuulemiseksi eri toimintaympäristöissä. (Nivala 2021.)

Osallisuus ilmenee: 1) päätösvaltana omassa elämässä, mahdollisuutena säädellä olemisiaan ja tekemisiään sekä ymmärrettävänä, hallittavana ja ennakoitavana toimintaympäristönä; 2) vaikuttamisen prosesseissa, joissa pystyy vaikuttamaan itsensä ulkopuolelle esimerkiksi ryhmissä, palveluissa, asuinympäristöissä tai laajemmin yhteiskunnassa; 3) paikallisesti, kun pystyy panostamaan yhteiseen hyvään, osallistumaan merkityksellisyyden luomiseen ja kokeamiseen sekä liittymään vastavuoroisiin sosiaalisiin suhteisiin. (Isola ym. 2017, 5.)

Osallisuudella voidaan tarkoittaa mukanaolon ja kuulumisen tunnetta. Kun ihminen tekee työtä, harrastaa, vaikuttaa ja osallistuu, hän kokee olevansa osallinen suomalaisessa yhteiskunnassa ja omissa yhteisöissään. Tällainen tunne on valtaosalla suomalaisista. Ulkopuolelle osallisuuden tunteesta jäävät yleensä syrjäytyneet ja työttömät ihmiset. Heille kokemus ei-osallisuudesta tulee ulkopuolisuuden tunteena, joka voi olla lamauttava tai jopa traumatisoiva kokemus. Ihminen on perimältään sosiaalinen olento ja haluaa kuulua johonkin, olla mukana ja kokea osallisuutta. (Harju 2013, 2.)

Osallisuus on vahvasti kokemuksellista ja jaettua. Siinä on kysymys syvästä, viime kädessä identiteettiin ulottuvasta kokemuksesta tai jäsenyyden tunteesta yhteisössä ja mahdollisuudesta olla rakentavasti mukana yhteisöllisissä prosesseissa. Osallisuus merkitsee omakohtaisesta sitoutumisesta nousevaa vaikuttamista asioiden kulkuun ja vastuun ottamista seurauksista. Osallisuuden lähtökohtana voi pitää yhteisen tietämyksen jakamista (Harju 2013, 2).

Osallisuus on ilmiö, joka voi toteutua suhteessa moniin erilaisiin yhteisöihin. Näitä yhteisöjä voivat olla muun muassa perhe, päiväkotiryhmä, koululuokka, kaveriporukka, kunta tai yhteiskunta. Osallisuutta voidaan edistää eri tasoilla ja hyvin eri laajuudessa. On tärkeää kysyä, miltä lapsista ja nuorista tuntuu, kun he ovat eri yhteisöissä. Näin voidaan arvioida osallisuuden laatua. On myös tarpeen tarkastella, ollaanko lapsille ja nuorille valmiita jakamaan todellista valtaa erilaisissa kuntayhteyksissä. Lasten ja nuorten roolien rajautuminen pieniksi voidaan estää, kun toteutetaan valtaulottuvuuden tarkastelua sekä tekemään näkyväksi mahdolliset näennäisosallisuuden tilat. (Kiilakoski ym. 2012, 5).

Kiilakoski ym. (2012, 6) kirjoittavat sosiaalisesta osallisuuden edistämisestä, jossa voidaan eritellä kohdennettuja toimia, jotka kohdistuvat erityistarpeissa oleviin lapsiin ja nuoriin. Osallisuuden sosiaalisten puolien tulee kuitenkin koskea kaikkia lapsia ja nuoria. Osallisuuden sosiaalinen perusta rakentuu esimerkiksi niin, että tullaan kohdatuksi eri palveluissa.

Osallistuminen on osa osallisuutta. Osallistumisella tarkoitetaan mukanaoloa muiden määrittelemässä tilanteessa. Osallistuminen voidaan ymmärtää mukanaolona erilaisissa sosiaalisissa aktiviteeteissa ja sitä tulee tulkita mahdollisimman laajasti. Poliittinen osallistuminen on suppeampi käsitys osallistumisesta.

Osallistumista voi ilmetä työelämässä, kansalaistoiminnassa ja yhteiskunnallisessa osanotossa. Osallistumisen merkitys voi vaihdella ja sitä voi tapahtua suunnittelun eri vaiheissa. Siihen sisältyy ajatus kansalaisesta, jolla on halua, osaamista ja kykyä toimia välittömänä vaikuttajana itselleen tärkeissä yhteiskunnallisissa asioissa. (Harju 2013, 3.)

2.2 Vaikuttaminen

Vaikuttaminen on Ilvosen (2011, 9-10) mukaan aktiivista tekemistä, kannanottoja omista, yhteisistä ja julkisista asioista. Vaikuttaminen voidaan yksinkertaisimmillaan määritellä viestinnäksi, jonka tavoitteena on muuttaa henkilön tai ihmisryhmän käsityksiä jostain ilmiöstä tai asiasta. Keskeisiä viestinnän keinoja ovat suostuttelu ja sosiaalinen vaikuttaminen, joista jälkimmäisen tavoite on vaikuttaa siihen, miten ihminen havaitsee todellisuutta ja toimii. Sosiaalinen vaikuttaminen on tahatonta vaikuttamista. Suostuttelu on toisen tahallista ja tavoitteellista ohjaamista sellaiseen käytökseen, mitä suostuttelija itse haluaa. Esimerkkejä suostuttelusta voi olla muun muassa mainonta ja poliittinen vaikuttaminen. Tärkein tehtävä suostuttelevassa viestinnässä on synnyttää motivaatio sekä halu toimia viestin mukaisesti. Vallan käyttämisenä vaikuttaminen on myös sitä, että saadaan edistettyä meille tärkeää asiaa. Kansalaisten vaikuttamismahdollisuudet Suomessa on kirjattu perustuslakiin. Kuntalakiin on myös kirjattu kuntien velvollisuus järjestää kuntalaisille mahdollisuuksia vaikuttaa kunnalliseen päätöksentekoon.

Vaikuttaminen mahdollistuu osallisuuden, osallistumisen sekä aktiivisen kansalaisuuden kautta. Demokratia tarjoaa mahdollisuudet yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen Suomessa. Se on perinteisesti hoidettu kyseisellä tavalla. Toinen vaikuttamisen muoto on edustuksellisuus, mitä tapahtuu järjestöllisessä kansalaistoiminnassa. (Harju 2013, 4.)

Kiilakosken ym. (2012, 6) mukaan poliittisiin suhteisiin vaikuttaminen on osallisuuden edistämisen kategoria. Vaikuttaminen korostaa vallan jakamista sekä päätöksentekoon osallistumista ja vaikuttamista. Nuorisovaltuusto on esimerkki edustusmekanismista, joka parantaa kunnan nuorisokulttuuristen ryhmien välisiä hankalia suhteita.

2.3 Nuorten osallistumis- ja vaikuttamiskanavat

Perusopetuslaissa sekä nuorisolaissa painotetaan lasten ja nuorten osallisuuden tärkeyttä. Molemmissa laeissa tulee esiin niin opetuksen järjestäjän kuin kunnan ja valtion viranomaisen velvollisuus tarjota tai edistää niin kouluissa ja nuorisotyön kentällä mahdollisuutta osallistua, vaikuttaa sekä tulla kuulluksi.

Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. (Perusopetuslaki 21.8.1998/628, 47§).

Suomen perustuslaki takaa lähtökohtaisesti jokaiselle Suomen kansalaiselle oikeuden mielipiteen ilmaisuun sekä yhdistymisvapauteen. Nämä perustavanlaatuiset demokraattisen oikeusvaltion periaatteet antavat pitkälti pohjan nuorten omaehtoiselle vaikuttamiselle sekä antavat aikuisille veloitteen myös kuunnella ja kuulla nuoria. Lisäksi suomalainen lainsäädäntö tuntee useita muitakin lakeja, joissa määritellään kuulemisvelvoitteista. Näitä ovat muun muassa kuntalaki, hallintolaki, perusopetuslaki, lukiolaki ja laki toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta. Nämä kaikki erityislait on säädetty, jotta perustuslaillinen mielipiteen ja sananvapauden mahdollisuus toteutuisi myös eri toiminnan sektoreilla. (Lohi 2013, 111).

Nuorisolain 24 § mukaan kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. (Nuorisolaki 24/2016).

Nuorten osallisuutta voidaan edistää esimerkiksi oppilaskunta-, nuorisovaltuusto- ja järjestötoiminnalla, mutta hyviä tapoja osallistua löytyy myös edustuksellisen demokratian mallien ulkopuolelta. Edustukselliset väylät ovat kuitenkin tärkeitä, sillä ne turvaavat ja takaavat vähimmäispuitteet nuorten kuulemi-

selle. Kaikkia nuoria, niin kuin ei kaikkia aikuisiakaan, kiinnosta toimia edustuksellisten väylien kautta, ja heille on luotava muunlaisia tapoja osallistua ja vaikuttaa oman elinympäristönsä kehittämiseen. (Nuva ry. s.a).

2.4 Osallisuuden ja vaikuttamisen yhteiskunnallinen merkitys

Allianssin (s.a.) mukaan yhä suurempi osa suomalaistenkin nuorten arkeen ja tulevaisuuteen vaikuttavista päätöksistä tehdään Euroopan tasolla. Nuorisosalalla tulee katsoa laajemmalti Euroopan unionin päätöksentekoa. Kaikki talouteen, lainsäädäntöön ja muihin ohjelmiinkin tehtävät muutokset vaikuttavat nuorten elämään. Erityisen tärkeiksi nuoriin vaikuttaviksi päätöksenteon alueiksi on katsottu koulutus, ympäristö, työllisyys, hyvinvointi, yhdenvertaisuus, turvallisuus ja osallisuus. EU on hyväksynyt uusimman nuorisostrategian, joka ulottuu vuosille 2019–2027.

EU:n nuorisostrategian käynnistämistä varten on tärkeä ottaa huomioon Euroopan komission tiedonanto 2018. Sen mukaan 53 prosenttia nuorista on sitoutunut järjestettyyn toimintaan, lähes kolmannes toimii aktiivisesti vapaaehtoisina ja muut kannattavat toimintaa kuluttajavalintojen tai mediahuomion kautta. Vaikka nuoret olivatkin sosiaalisesti aktiivisia ja osoittavat kiinnostusta politiikkaa kohtaan, nykyiseen osallistumiseen liittyi paradoksi. Nuoret jäävät silti perinteisten osallistumismuotojen ulkopuolelle. Syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ovat aliedustettuina kaikessa toiminnassa. Tämä vaatii päätöksentekijöiltä tehdä osallisuudesta todellista kaikille nuorille, eli toiminnan täytyy olla avointa, nuoria tavoitellaan ja heidän kanssaan viestitään helposti lähestyttävällä tavalla heidän käyttämiensä kanavien (kuten sosiaalisen median) kautta ja nuorten osallistumista päätöksiin edistetään. (Euroopan komissio 2018, 2.)

EU:n nuorisostrategia on EU:n nuorisopoliittisen yhteistyön kehys vuosille 2019–2027, ja se perustuu 26.11.2018 annettuun neuvoston päätöslauselmaan. EU:n nuorisosalan yhteistyössä pyritään hyödyntämään nuorisopoliittikan potentiaali optimaalisesti. Se tukee nuorten demokraattista, yhteiskunnallista ja kansalaisosallistumista. Lisäksi sillä pyritään varmistamaan, että kaikilla nuorilla on tarvittavat voimavarat yhteiskuntaan osallistumista varten (EU:n nuorisostrategia s.a.)

Euroopan nuorisostrategioissa painottuu vahvasti nuorisopoliitiikan, itsenäistymisen sekä aktiivikansalaisuuden tematiikkaa. Strategia pyrkii antamaan nuorille mahdollisuuden olla oman elämänsä arkkitehteja ja varustamaan heidät elämäntaidoilla, joilla he pärjäävät muuttuvassa maailmassa. Strategiassa kannustetaan nuoria ryhtymään aktiivisiksi kansalaisiksi, edistämään solidaarista ja positiivista muutosta Euroopassa sekä inspiroitumaan EU:n arvoista ja eurooppalaisesta identiteetistä. Strategiassa painotetaan sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemistä sekä parantamaan poliittisten päätösten vaikutuksia nuoria koskeviin asioihin. Myös eri ammattialoilla tulisi vastata nuoria vastaaviin tarpeisiin vuoropuhelulla nuorten kanssa. Tavoitteiden toteuttamiseksi EU:n nuorisostrategioissa nimitettiin kolme tointa: sitouttaminen, yhdistäminen ja vaikutusmahdollisuudet. Näiden kolmen toimien alueilla tuetaan nuorten osallisuutta demokratian toteuttamiseen, nuorten vaihtokokemuksia sekä nuorten vastuunottoa heidän omasta elämästään. (Hofmann-van de Poll ym. s.a., 5-6.)

Euroopan komission nuorisostrategiassa yhteenveto sen tärkeimmistä toimenpiteistä on seuraavanlainen: parannetaan yhteistyötä eri politiikan alojen välillä, mukaan lukien EU:n nuorisokoordinaattorin välillä. Näin mahdollistettaisiin nuorten äänen kuuluvuus EU:n politiikassa. Myös EU:n nuorisoon kohdistuvia menoja seurataan. Lisäksi käynnistetään uusi ja entistä inklusiivisempi nuorisovuoropuhelu. Keskiössä ovat heikommassa asemassa olevat nuoret. Myös Euroopan unionin Erasmus+ ja European Solidary Corps -ohjelmien välistä yhteyttä vahvistetaan. (European union s.a.)

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma VANUPO on lakisääteinen, valtioneuvoston nelivuotiskausittain hyväksymä poikkihallinnollinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Yksi ohjelman päätaavoitteista on nuorisopoliittisen näkökulman juurruttaminen osaksi julkisen sektorin päätöksentekoa. Ohjelman lähtökohtana ja viitekehyksenä on pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelma *Osallistava ja osaava Suomi*. Voimassa olevassa hallitusohjelmassa nuorisopoliittiset teemat ja toimenpiteet ovat esillä poikkeuksellisen laajasti (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 7).

Yksi nuorisolain tavoitteista on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Hallitus on linjannut kolme nuorisopoliittista tavoitekokonaisuutta, jotka toteutetaan vuosina

2020–2023. Yksi niistä on *nuorella keinot ja taidot osallistumiseen ja vaikuttamiseen*. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 10.)

Ensimmäinen VANUPO:n toimenpide liittyy nuorten osallistumiseen ja vaikuttamiseen on *kehittää nuorille suunnattuja yhteiskunnallisen osallistumisen välineitä*. Nuorilla on oikeus osallistua ja tulla kuulluiksi heitä koskevissa asioissa, mutta tämä ei kuitenkaan aina toteudu kaikessa päätöksenteossa tai lainvalmisteluissa. Not in Employment, Education or Training -nuoret (NEET-nuoret), vammaiset nuoret sekä etnisiin kulttuuri- ja kielivähemmistöihin kuuluvat nuoret eivät pääse yhdenvertaisuuden näkökulmasta muiden kanssa samalle tasolle osallistumisessa ja vaikuttamisessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 20.)

VANUPO:ssa toimeenpannaan osa demokratiaohjelmassa linjattavista toimenpiteistä nuorten kuulemisen ja osallisuuden edistämiseksi. Toimenpiteitä ovat muun muassa osallisuusmahdollisuuksien ja suoran demokratian keinojen edistäminen, kuntien ja maakuntien kannustaminen ottaa nuorisovaltuustot laajemmin huomioon kunnallisessa ja maakunnallisessa päätöksenteossa, kehittämään nuorten vaikuttajaryhmien toimintaedellytyksiä ja toimintamenetelmiä yhdessä nuorten kanssa sekä tarjoamaan vaikuttajaryhmien jäsenille koulutusta sekä toteuttaa maahanmuuttajataustaisten nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen valtakunnallinen koulutusohjelma. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 20-21.)

Toinen VANUPO:n toimenpide on *vahvistaa koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta*. Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen vahvistaminen on keskeistä nuorten osallisuuden lisäämisessä, kiinnostuksen vahvistamisessa aktiiviseen kansalaisuuteen ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa moniarvoistuvassa yhteiskunnassa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 21). Opetus- ja kulttuuriministeriö aloittavat hankkeen, jossa tuetaan opetussuunnitelman toimeenpanoa nuorten osallisuuden vahvistamiseksi ja laajennetaan hyväksi havaittuja käytäntöjä valtakunnallisesti, kehitetään uusia tapoja, joilla tuetaan nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden toimintakäytäntöjä kouluissa ja oppilaitoksissa sekä kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaisiin vaikuttamismahdollisuuksiin osallistua esimerkiksi oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan kautta koulujen ja oppilaitosten toiminnan kehittämiseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 22.)

Kolmas VANUPO:n toimenpide on *nuorten ääni kuuluvaksi ilmastonmuutoskeskustelussa*. Tämä tuottaa väestön ikäryhmistä eniten huolta nuorille. Toimenpiteitä ovat muun muassa edistää erityisesti nuorten osallistumismahdollisuuksia ilmastolaissa säädettävän ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän valmistelussa ja toimeenpanossa, turvataan nuorten edustus ilmastopolitiikan pyörittäessä pöydässä sekä tuetaan vuoropuhelua nuorten parissa työskentelevien kanssa siitä, kuinka nuorten ilmastotoimijuutta voidaan tukea ja vahvistaa nykyisten osallistumisjärjestelmien avulla (mm. kuntien nuorisotoimet ja opetus-toimi, nuortenideat.fi.) Toimenpiteiden seurantamittareina ovat muun muassa kysymys nuorisobarometriin ilmastoahdistuksesta ja siitä, millä tavalla nuoret kokevat osallistuvansa ilmastopolitiikkaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 22-23.)

2.5 Nuorisovaltuustot Suomessa

Nuorten vaikuttajaryhmiä on perustettu kuntiin Suomessa vuodesta 1996 ja niiden perustamiseen on vaikuttanut useat eri tahot. Suurimmassa määrin niitä on syntynyt jonkun puolueen tai valtuustoryhmän aloitteesta, mutta lähestulkoon yhtä usein myös jonkun nuorisojärjestön tai yksittäisen viranhaltijan aloitteesta. Useimmiten kunnan nuorisotyöntekijä on hoitanut nuorisovaltuuston käytännön perustamisjärjestelyt. Hän on koonnut nuorista ryhmän, joka on ryhtynyt järjestämään nuorisovaltuustovaaleja. (Gretschel 2007, 105; Paakkunainen & Myllyniemi 2004, 56.)

Lohen (2013, 111) mukaan nuorisovaltuustotoiminta on pitkälti kehittynyt 2000-luvun aikana. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2007–2011 oli kirjattu tavoite, jonka mukaisesti kaikissa Suomen kunnissa tulisi olla nuorisovaltuusto tai joku muu vaikuttajaryhmä vuoden 2010 loppuun mennessä. Tavoite ei kuitenkaan toteutunut.

Vuonna 2015 hyväksyttiin kuntalaki, joka on osoittanut, miten velvoittava lainsäädäntö voi edistää nuorten asemaa ja vaikutusmahdollisuuksia kuntatasolla:

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä

ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa (Kuntalaki 10.4.2015/410).

Nuorisovaltuustoista yhä useammalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnan lautakunnissa, kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa. Nuorisovaltuustot järjestävät myös tapahtumia, tekevät aloitteita ja kannanottoja, antavat lausuntoja sekä herättävät keskustelua niin medioissa kuin sosiaalisessa mediassa. (Nuva ry. 2021, 6.)

Nuorisovaltuutettujen ikäraja vaihtelee paikkakunnittain. Yleensä nuorisovaltuutetut ovat iältään 13–18-vuotiaita. Heidät valitaan nuorisovaltuustoon demokraattisesti vaaleilla tai oppilas- ja opiskelijakuntien edustajista. (Nuva ry. s.a.) Nuorisovaltuustojen ohjaajina toimii yleensä nuorisotyöntekijä. Riippuen nuorisovaltuuston koosta, työntekijöitä voi olla enemmänkin tai sitten nuorisovaltuuston ohjaaminen voi olla työntekijän ainoa työtehtävä kunnassa. Nuorisotyöntekijöiden tehtävänä on tukea ja kannustaa nuorisovaltuutettuja heidän luottamustoimissaan sekä yhdessä kehittää nuorten kanssa heidän vaikuttamismahdollisuuksiansa. (Allianssi & Nuoriso- ja liikunta-alan asiantuntijat ry. s.a.)

2.6 Aiemmat tutkimukset

Nuorisovaltuustoista on tehty aikaisemmin opinnäytetöitä. Niissä on käsitelty nuorisovaltuustojen toimintasääntöjä, nuorisovaltuustoja ryhmänä sekä sosiaalisen osallisuuden toteutumista. Liljerberg (2010) on tehnyt Sipoon nuorisovaltuustosta kertovan AMK-opinnäytetyön. Sipoo on yksi KUUMA-kunta. Muita KUUMA-kuntiin sidottuja tutkimuksia tai kehittämistöitä ei ole vielä julkaistu. Anu Gretschel on julkaissut useita nuorten vaikuttavuuteen sekä osallisuuteen liittyviä tutkimuksia.

Koskivuoren (2015, 1) YAMK-opinnäytetyö käsitteli nuorisovaltuustoja kuntaliitosten aikana vuonna 2010-luvun puolivälissä. Kuntien yhdistämistä seurasi nuorisovaltuustojen yhdistyminen tavalla tai toisella ja tämän myötä vanhoja toimintamalleja täytyi päivittää ja yhteensovittaa. Opinnäytetyö käsitteli yhteensovittamisen toteutusta nuorisovaltuustotoiminnassa ja toimintaa ohjaavien asiakirjojen näkökulmasta. Opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus ja sen tarkoituksena oli selvittää kuntaliitosten seurauksena tapahtuneita mahdollisia muutoksia nuorisovaltuustojen toiminnassa ja nuorten 28 vaikuttamismahdollisuuksissa kuntakohtaisten toimintaa määrittelevien asiakirjojen näkökulmasta. Tutkimusotteena oli laadullinen asiakirja-analyysi. Tutkimuskohteena olivat Kouvolaa ja Mikkeliä, jotka olivat käyneet läpi monikuntaliitoksen. Lisäksi tutkimuskohteena olivat kyseisten kuntien nuorisovaltuustotoimintaa ohjaavat asiakirjat. Ne eivät olleet samankaltaisia keskenään. Osissa kuntia asiakirjat olivat muodollisia kunnanvaltuuston hyväksymiä toimintasääntöjä, toisissa taas vapaamuotoisempia, silti käytännön toimintaa ohjaavia. Tutkimusongelmat liittyivät muun muassa asiakirjoista löydettäviin toteutustapoihin sekä liitoskuntien tasa-arvoiseen huomioimiseen näkyvyyteen nykyisissä asiakirjoissa suhteessa aiempiin itsenäisten kuntien asiakirjoihin. (Koskivuori 2015, 2, 28-29.)

Lehtonen (2018, 3) teki pro gradu -tutkielman nuorisovaltuutetuista. Tutkielman tavoitteena oli selvittää, millaisia kokemuksia nuorisovaltuustotoimintaan osallistuneet nuoret olivat saaneet toiminnasta sekä toisena tavoitteena oli selvittää nuorten saamia valmiuksia myöhempää elämää varten. Tutkielma oli monimetelmällinen tapaustutkimus ja sen aineisto kerättiin kyselytutkimuksella Internetin välityksellä.

Tutkielman kohderyhmänä olivat nuoret ja vastaajista 74,5 % olivat naisia ja 25,5 % miehiä. Vastaajista vanhin oli syntynyt vuonna 1983 ja nuorin 2000, suurin osa vastaajista oli kuitenkin vuonna 1994–1998 syntyneitä nuoria aikuisia. Vastaajista 41,2 % opiskeli yliopistossa, 25,5 % lukiossa ja 9,8 % ammattikorkeakoulussa. (Lehtonen 2018, 34-35.)

Lehtonen (2018, 49-51) toi pro-gradun pohdinnassa esiin saamiaan tutkimustuloksia. Nuorista suurin osa oli kokenut, että olivat olleet kykeneviä valmistelemaan ja tekemään aloitteita. Kuitenkaan nuoret eivät olleet todellisuudessa

päässeet päättämään asioista. Esimerkkinä skeittipuisto, josta nuoret olivat tehneet aloitteen, päässeet mukaan suunnitteluun, mutta virallinen päätös skeittipuiston rakentamisesta on tehty kuitenkin kaupungin virallisissa toimitelmissä, kuten sivistyslautakunnassa. Nuoret kokivat nuorisovaltuuston hyödylliseksi muun muassa itsevarmuuden lisääntymisenä heidän ollessaan toiminnassa mukana. Tähän vaikutti aikuisen kannustus, jonka vaikuttamana monet nuoret olivat saaneet varmuutta, jonka avulla lähteä rohkeammin tuomaan esille omia ajatuksiaan. Vastaajat kokivat nuorisovaltuustotoiminnan antaneen heille paljon erilaisia tapoja keskustella ja tuoda uusia näkökulmia esille. Moni vastaajista oli kertonut lähteneen mukaan puoluepolitiikkaan nuorisovaltuustokauden jälkeen, eli nuorisovaltuusto voi näyttäytyä tietynlaisena valmistamana yhteiskunnalliseen toimintaan.

Tolvasen (2020, 40-42) YAMK-opinnäytetyön kehittämisen kohteena oleva ilmiö on osallisuus ja sen painopiste on ryhmässä, ryhmäilmiöissä sekä ryhmän toiminnan kehittämisessä. Opinnäytetyön kehittämisen tavoitteena oli löytää ja kehittää sellaisia ryhmän toimintatapoja, jotka mahdollistivat nuorisovaltuuston jäsenten osallisuuden toteutumisen. Opinnäytetyön kehittämismenetelmänä oli toimijalähtöinen prosessikehittäminen.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi ohjeistus Lappeenrannan nuorisovaltuustolle, joka esitettiin joulukuun 2019 kokouksessa. Ohjeistuksen tavoitteena oli tuoda esiin sellaisia käytännön toimenpiteitä, jotka edesauttavat nuorisovaltuuston jäsenten osallisuuden syntymistä. Ohjeistus on jaettu viiteen teemaan: Ryhmässä toimiminen, nuorisovaltuuston kokoukset, dialogisuus, työryhmätyöskentely nuorisovaltuustossa sekä hyvät käytännöt. Ohjeistus sisältää muun muassa ohjeita kokouskäytäntöihin toteamalla, että päätöksenteko on vain yksi osa-alue nuorisovaltuuston kokousprosessia. Lisäksi ohjeistuksessa kerrotaan kuinka tyypilliset ryhmäprosessit kannattaa huomioida nuorisovaltuuston toiminnassa. Myös dialogista keskustelua osallisuuden edistäjänä nostetaan esiin. Työryhmätyöskentelyssä painotetaan tarkempaa sopimista työnjaosta sekä roolien selkeyttä. Lopuksi käydään vielä läpi hyviä käytäntöjä, sähköisten alustojen hyödyntämistä kokouksissa sekä maukkaita tarjoiluja. (Tolvanen 2020, 66-67.)

Nuorisovaltuustojen Liitto ry. (Nuva ry.) teki vuonna 2021 selvityksen, jonka tavoitteena oli kerätä ajankohtaista tietoa nuorisovaltuustojen asemasta, vaikutusmahdollisuuksista sekä toimintaedellytyksistä. Selvitys oli Nuva ry:n viides ja siinä pyrittiin myös tuomaan esille osallisuuden haasteita ja etsimään niihin ratkaisuja. Selvitys toteutettiin sähköisenä Webropol -kyselytutkimuksena ja se lähetettiin sähköpostitse kaikille Manner-Suomen kuntien nuorisovaltuustojen ohjaajille ja niiden nuorisovaltuustojen puheenjohtajille, joiden tiedot löytyivät kuntien Internet -sivuilta. Vastauksia kyselyyn tuli ohjaajilta 182 ja nuorisovaltuutetuilta 162. Nuorisovaltuuston ohjaajille ja nuorisovaltuutetuille oli suunnattu omat kysymykset. (Nuva ry. 2021, 4-5.)

Nuorisovaltuustot valitaan suurimmaksi osaksi vaaleilla tai avoimella haulla. Selvityksessä kysyttiin, koetaanko tarvetta valtakunnallisesti yhtäaikaisille nuorisovaltuustovaaleille. Kysymys oli laadittu nuorisovaltuuston ohjaajille. Vastajista 50 % kertoi, ettei kannattaisi yhtäaikaisia nuorisovaltuustovaaleja. 22 % kannattaisi ajatusta ja 22 % ei osannut sanoa. Kunnissa on vaihtelevat toimintakaudet. Ne saattavat kestää vuoden tai kaksi ja ne voivat alkaa syksyisin tai tammikuussa koulukierron mukaan. Myös vaalien järjestelytavat vaihtelevat kunnittain. Joissain kunnissa äänestys tapahtuu kouluilla, joissain nuorisotiloilla tai sähköisesti. (Nuva ry 2021, 7.)

Nuorisovaltuustotoimintaa ohjaa erillinen kunnanhallituksen hyväksymä toimintasääntö. Se sisältää muun muassa nuorisovaltuuston tavoitteet, valitsemistavan, tehtävät ja kokouskäytännöt. 89 % kyselyyn vastanneista kertoivat, että kunnan nuorisovaltuustolla on toimintasääntö. 92 % vastanneista kertoi pitäneensä nuorisovaltuuston järjestäytymiskokouksen. (Nuva ry. 2021, 7.)

Koronapandemia oli vaikeuttanut toimintaa muun muassa niin, että toimintaa oli jouduttu pitämään etänä ja joissain kunnissa toiminta oli jäänyt tauolle. Pandemian aikana nuorisovaltuuston ohjaajat ovat joutuneet nopeassa aikataulussa muuttamaan toimintaa ja toimikausien vaihdoksia on jouduttu hoitamaan myös keskellä pandemiaa. Ryhmytyksiä on jouduttu pitämään etänä ja nuorisovaltuutettuja on ollut vaikeuksia pitää mukana työskentelyssä toiminnan siirryttyä etätöskentelyksi. Selvityksessä kysyttiin, miten koronan aiheuttamat poikkeusolot ovat vaikuttaneet nuorisovaltuuston toimintaan ja nuorten osallisuuteen kunnassanne. Ohjaajista 47 % oli kokenut koronan vaikuttaneen negatiivisesti,

42 % ei positiivisesti eikä negatiivisesti ja 2 % positiivisesti. Nuorisovaltuuteista 45 % oli kokenut negatiivisesti, 33 % ei positiivisesti eikä negatiivisesti ja 6 % positiivisesti. (Nuva ry. 2021, 7-8.)

Nuorisovaltuuston ohjaajat eivät päätoimisesti työskentele nuorisovaltuuston parissa. Ohjaajat kertoivat käyttävänsä keskimäärin noin 20 % työajastaan nuorisovaltuustoon. Joillakin työntekijöillä tämä luku oli erikseen mainittuna työsuopimuksessa. 57 % vastanneista kertoivat kokoontuvansa kerran kuussa ja kahdesti kuukaudessa 23 %. Kyseessä voi olla nuorisovaltuuston kokoukset tai epämuodolliset kokoontumiset. (Nuva ry. 2021, 8.)

Nuva ry. korosti selvityksessä suoraa aloiteoikeutta, jonka nuorisovaltuusto voi suunnata kunnanhallitukselle tai kunnanvaltuustolle. Suoran aloiteoikeuden ollessa luontevimmillaan, sen voi jättää edistettäväksi suoraan sähköpostitse viranhaltijalle. Suora aloiteoikeus on yleistynyt käytäntö Suomessa ja nuorisovaltuutetut ovat kokeneet sen vievän jouhevammin eteenpäin asioita kuin perinteisen kuntalaisaloitteen. Selvityksessä tuli ilmi, että 46 % vastanneista nuorisovaltuutetuista eivät ole jättäneet viimeisen 12 kuukauden aikana yhtäkään aloitetta. 1–3 aloitetta oli jättänyt 43 % vastaajista. (Nuva ry. 2021, 10.)

Nuorisovaltuustot voivat saada lausuntopyyntöjä viranhaltijalta tai lautakunnista. Eli nuoret pääsevät mukaan valmistelemaan pykälää. 37 % vastanneista kertoi saaneensa 1–2 lausuntopyyntöä viimeisen 12 kuukauden aikana. 3–4 lausuntoa oli antanut 22 % vastanneista, ja viisi tai enemmän 5 %. Vastanneista 13 % ilmoitti, ettei nuorisovaltuusto ollut lausunut lainkaan (Nuva ry. 2021, 10).

Nuorisovaltuuston edustajat valitaan pääosin järjestäytymiskokouksessa edustajiksi lautakuntiin. 87 % vastanneista kertoi nuorisovaltuustolla olevan edustus lautakunnissa. 8 % vastasi, että edustusta ei ole ja 5 % kertoi edustuksen olevan pois lukuun ottamatta tietyt lautakunnat. Toinen lautakuntiin liittyvät kysely selvityksessä oli, pääsivätkö nuorisovaltuutetut vaikuttamaan niissä. 15 % vastasi paljon, 52 % jonkin verran, 25 % joten kuten, ja vain 7 % harvoin. Lautakuntien lisäksi nuorisovaltuustoilla voi olla edustus myös kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa. 22 % vastanneista kertoi, että heillä on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksessa. 77 % vastanneista kertoi, että heillä on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuustossa. (Nuva ry. 2021, 11-12.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen kohde, tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen kohteena on Kuuma-kuntien nuorisovaltuustojen toiminta. Kohde-ryhmänä ovat nuorisovaltuutetut sekä nuorisovaltuuston ohjaajat. Nuorisovaltuutetut ovat iältään 13–18-vuotiaita nuoria. Nuorisovaltuuston ohjaajien iät vaihtelevat. Tehtävänimikkeeltään he ovat yleensä nuoriso-ohjaajia tai nuorisotyön koordinaattoreita.

Tutkimusaihe on alusta asti perustunut omaan ammatilliseen kiinnostukseen tutkittavaa ilmiötä kohtaan. Aihe on työn puolesta jo varsin tuttu. Minulla oli työni kautta kokemusta nuorisovaltuuston ohjaamisesta lähiesihenkilön kanssa. Minulle oli alusta asti selvää, että aihe on erittäin tärkeä ja mielenkiintoinen niin työn tilaajalle, kuin myös valtakunnallisesti kaikille luottamushenkilöille nuorisovaltuustossa sekä niiden parissa työskenteleville ammattilaisille. Ilmiön tunteminen entuudestaan helpotti tutkimuskysymysten laatimisessa sekä Keski-Uudenmaan kuntien nuorisovaltuuston työntekijöiden ollessa osittain melko tuttuja, yhteydenotto oli suhteellisen luontevaa.

Kokonaistavoitteena on tutkia sekä tuottaa tutkimustietoa KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen toiminnasta. Pyrin keräämään seuraavien tutkimuskysymysten myötä tietoa KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen yleiskuvasta sekä toiminnasta. Lisäksi pyrin keräämään tietoa nuorisovaltuustojen erilaisista aktivointi- ja toimintamalleista sekä menetelmistä.

Tutkimuskysymyksinä ovat

1. Miten nuorisovaltuutetut ovat kokeneet tehtävänsä?
2. Miten nuorisovaltuustoa on pidetty aktiivisena?
3. Millaista toimintaa nuorisovaltuutetuille on järjestetty?

Kanasen (2017, 60-61) mukaan tutkimuksen taustalla on aina tutkimusongelma, joka muutetaan tutkimuskysymykseksi. Tutkimusongelma ratkaistaan vastauksella tutkimuskysymykseen, joka ohjaa tutkimusta ja aineistonkeruuta.

Tutkimuskysymys tarvitsee usein avukseen metakysymyksiä, jotka toimivat tarkentavina apukysymyksinä. Metakysymysten alla on joukko muita kysymyksiä, jotka auttavat vastausten saamisessa ylemmän tason kysymyksille. Teema-haastattelun yhteydessä keskustellaan teemoista tai teemakysymyksistä, jotka pyritään tarkentamaan niin, että ne kattavat ilmiöön liittyvät tutkimuskysymykset ja tutkimusongelman.

Dikotomisia kysymyksiä tulee aina välttää. Tällä tarkoitetaan kahtiajakokysymyksiä, joihin voidaan vastata kyllä tai ei. Kysymykseen itseensä ei pidä liittää vastausta, mutta kysymys voidaan asettaa niin, että se sisältää osittaisen vastauksen. Tutkimuskysymys ei saa myöskään olla liian laaja eikä liian suppea ja siihen pitää aina saada vastaus. Eli tulisi välttää sellaisia kysymyksiä ja ongelmia, joihin ei voi saada vastausta. Tutkijan täytyy myös miettiä tarkkaan käytävissä olevat rahalliset ja ajalliset resurssit sekä oma osaaminen, jotta tutkimus voidaan toteuttaa. (Kananen 2017, 64-66.)

3.2 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Tutkimusotteena on laadullinen tutkimus, koska opinnäytetyön aiheena on KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen toiminta. Saadakseni kokonaisvaltaista tietoa nuorisovaltuutetuilta sekä nuorisovaltuustojen ohjaajilta, tämä tutkimusote on oikea valinta tätä tutkimusta varten. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuskohteen ominaisuuksia, laatua sekä merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Sitä voidaan toteuttaa erilaisilla menetelmillä, joissa korostuu muun muassa kohteen ilmaisuun ja kieleen liittyvät näkökulmat (Jyväskylän yliopisto s.a.)

Aineistonkeruumenetelmänä käytän teemahaastattelua. Se on puolistrukturoitu menetelmä, jonka teemat määritellään etukäteen. Teemojen järjestys saattaa vaihtua haastattelujen aikana tai niitä voidaan tarpeen mukaan vaihdella. Tarkoituksena on olla avoin haastateltavien omille tulkinnoille sekä heidän esiintuomille merkityksille liittyen haastattelujen teemoihin. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ja teemat ovat valmiiksi laadittuina, mutta kysymysten järjestys saattaa muuttua tai vaihdella haastattelun aikana. Strukturoimaton

haastattelu on puolestaan paljon joustavampi ja vapaamuotoisempi kuin puolistrukturoitu haastattelu. Strukturoimattomassa haastattelussa käydään vapaata keskustelua valitun aiheen ympärillä. (Honkatukia 2018, 153.) Puolistrukturoitu haastattelu oli kuitenkin parempi valinta tähän tutkimukseen, koska opinäytetyö keskittyy tiettyihin teemoihin, jotka liittyvät nuorisovaltuustojen toimintaan.

Teemahaastattelu on todennäköisesti yleisimmin käytetty tutkimushaastattelun muoto. Teemahaastattelussa tutkimusongelmasta kerätään keskeiset aiheet tai teemat, joita tutkimushaastattelussa olisi välttämätöntä käsitellä tutkimusongelmaan vastaamiseksi. Teemahaastattelun tavoitteena on antaa haastateltavan tuoda esille oman kuvauksensa kaikista valituista teemoista ja haastatteluteemat on käsitelty vastaajan kannalta luontevassa järjestyksessä. Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei kuitenkaan ole merkitystä tutkimushaastattelun aikana. (Vilkkä 2021, 124.)

Teemahaastattelussa valitut teemat saadaan tutkittavan ilmiön ennakkonäkemyksestä. Ne on mietitty etukäteen tutkijan toimesta, joista keskustellaan tutkittavan kanssa. Teema on hyvin yleisluontoinen ja se toimii keskustelun aiheena. Haastattelun edellytyksenä on tutkijan sekä tutkittavan yhteinen kieli, jolla keskustelu voidaan toteuttaa. Tutkija pyrkii ymmärtämään ja saamaan käsityksen tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä, jossa on aina mukana ihminen ja hänen toimintansa teemahaastattelun avulla. Tietoa ammennetaan teemojen sekä tarkentavien kysymysten avulla. Kysymyksiin saatu vastaus tuottaa pienen palan ymmärrystä, josta nousee usein uusia kysymyksiä. Vastaukset ovat osa haastattelun kokonaisuutta. Haastateltavan vastausten avulla pyritään rakentamaan kokonaiskuvia yksityiskohdista. Kysymykset kohdistetaan tutkittavan ryhmän tai yksilön toimintaan. Tutkimusongelma ohjaa kysymyksiä, joihin halutaan saada vastauksia. (Kananen 2017, 88-91.)

Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeä ottaa huomioon, että tutkimushaastatteluun osallistuvilta tulisi lisätä myös heidän ymmärrystensä asiasta ja sen kautta vaikuttaa myönteisesti tutkittavien tutkittavaa asiaa koskeviin ajattelu- ja toimintatapoihin myös tutkimustilanteen jälkeen. Osallistujat eivät ole vain välineitä saada tietoa. Jos informantti on asiakas, lapsi, nuori tai vajaakykyinen, tämä on erityisen tärkeä ottaa huomioon tutkimuksessa. (Vilkkä 2021, 125.)

Teemahaastattelussa haastattelijan tehtävä on huolehtia, että haastateltava tai haastateltavat pysyvät asetetuissa teemoissa. Jos haastateltavana on kaksi tai useampi, tulisi huolehtia, että kaikki pääsevät osallistumaan keskusteluun. Jos on kyse *täsmäryhmähaastattelusta*, haastattelijan keskeinen tehtävä on tukea haastateltavien osallisuutta ja ettei kukaan ryhmästä pääse normittamaan keskustelua tai jakelemaan sille ehdotonta suuntaa. Haastattelija siis tukee ryhmän keskimäistä yhdenvertaista dialogia (Vilkkä 2021, 126).

Teemahaastattelussa ei ole merkitystä, missä järjestyksessä valitut teemat käsitellään. Haastattelutilanteessa teemat esitetään haastateltavalle tai haastateltaville joukkona kysymyksiä. Siksi on tärkeä ottaa huomioon, missä järjestyksessä kysymyksiä on järkevä esittää, jotta vältyttäisiin tulkintaongelman riskiltä. Teemahaastattelussa on aina mahdollisuus tarkistaa, millä tavalla haastateltava ymmärtää haastattelukysymyksissä käytetyt sanat. Kohderyhmän tuntemus auttaa teemahaastattelun kysymysten muotoilussa. Ongelmana voi olla, että kysymykset peilaavat tutkijan käsityksiä tutkittavasta asiasta. Kysymyksiin voi olla sisäänkirjoitettu tutkijan ennakkokäsitys tutkittavasta ilmiöstä. Vastaaja tunnistaa tämän ja vastaa tutkijan toivomalla tavalla eikä omien käsitystensä tai kokemuksensa mukaisesti. Tämä saattaa aiheuttaa sen, että lopullinen tutkimusaineisto ei välttämättä vastaa kattavasti laadittuihin tutkimuskysymyksiin, tutkimusongelma ei ratkea niin kuin kuuluisi, eikä tutkimuksen tavoite toteudu alkuperäisen suunnitelman mukaan. (Vilkkä 2021, 127-128.)

Teemahaastattelua varten tulee laatia haastattelurunko, johon kirjataan aiheet, joista keskustellaan. Tutkittava ilmiö pitäisi olla kysymysten katteena. Haastattelun aikana nousee kuitenkin uusia aihealueita, joihin haastattelijan tulee tarttua ja joista hänen pitää keskusteluttaa. Teemahaastattelun eteneminen tapahtuu niin, että haastattelu aloitetaan yhdestä teemasta yleisellä tasolla, jonka jälkeen edetään yhden teeman osalta aina yksityiskohtaisempiin ja intiimimpiin kysymyksiin. Keskustelu tapahtuu haastateltavan ehdoilla. Tämän tarkoitus on saada tutkittava vähitellen avautumaan ja luottamus haastateltavan ja haastattelijan välillä kasvaa. (Kananen 2017, 96-97.)

Teemahaastattelun tuloksena saadaan aineisto, joka avaa tutkittavaa ilmiötä. Tutkimusongelmaan pitäisi näin tuottaa ymmärrys ja ratkaisu. Asiat, joita tutkittava tuo haastattelussa esille, ovat hänelle tärkeitä ja merkityksellisiä. Tutkittavan tuottamat vastaukset ovat heijastumia hänen kokemastaan todellisuudesta. Näitä todellisuuksia on yhtä monta kuin on tutkittavia. Kun keskustellaan useamman ihmisen kanssa samasta aiheesta, tutkijalle avautuu mahdollisuus ymmärtää eri henkilöiden ja ryhmien välisiä eroja. Ihmiset peilaavat asioita oman maailmansa kautta ja yrittävät ymmärtää asioita omien skeemojensa avulla. Kun tutkija on muodostanut oman objektiivisen kuvansa ilmiöstä sekä tutkittavan kohteen skeeman, hän on silloin perimmäisten kysymysten äärellä. Tutkittavien skeemojen erot vievät ilmiön ymmärtämistä vielä syvemmälle. (Kananen 2017, 105-106.)

3.3 Aineistonkeruuprosessin eteneminen

Otin helmikuussa 2022 yhteyttä nuorisovaltuustojen puheenjohtajiin sekä nuorisovaltuuston ohjaajiin lähettämällä heille sähköpostia, jossa kerroin opinnäytetyöstäni ja sen tavoitteista. Sain sähköpostiin vastauksia, joissa nuorisovaltuuston puheenjohtajat sekä ohjaajat lupasivat viedä asian seuraaviin nuorisovaltuuston kokouksiin.

Helmikuun ja maaliskuun 2022 aikana nuorisovaltuustoista oltiin minuun yhteydessä. He olivat tulossa mukaan opinnäytetyöprosessiin ja sain tiedot haastatteluihin osallistujista. Lähetin heille vapaita haastatteluajoja ja saimme sovittua sopivia aikoja keväälle.

Toteutin nuorisovaltuustojen haastattelut verkossa Teamsin välityksellä. Verkkohaastatteluissa etuina ovat kustannussäästöt, eli haastattelijan ei tarvitse matkustaa haastateltavien luokse. Verkkohaastattelu mahdollistaa sellaisten ihmisten haastattelun, joiden tavoittaminen muuten olisi lähes mahdotonta. Haastateltavana tässä opinnäytetyössä oli usea nuorisovaltuusto, joten prosessi oli helpompi toteuttaa verkkohaastatteluina. Resurssit eivät olisi riittäneet siihen, että olisin matkustanut kaikkiin sovittuihin haastatteluihin paikanpäälle. Haastatteluajat voitiin sopia joustavasti, Teams-kutsu haastateltaville oli kätevä tehdä ja Internet tarjosi mahdollisuuden istunnon tallentamiseen. Verkkohaas-

tattelu ei ole kuitenkaan samalla tavalla aito verrattuna perinteiseen haastatteluun, jossa haastattelija ja haastateltava ovat kasvotusten. Kehonkieleen liittyviä seikkoja ei voi nähdä samalla tavalla kuin aidossa haastattelussa. Toisaalta kyseessä oli tekninen haastattelu, joten haastateltava saattaa suhtautua haastattelijaan luonnollisemmin, koska haastattelija ei ole fyysisesti läsnä. Kuitenkin verkkohaastattelu edellyttää luottamuksellista suhdetta, jotta haastattelu tuottaisi luotettavaa ja syvällistä tietoa samalla tavalla kuin perinteinen haastattelu. (Kananen 2017, 114-115.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuksen kohdetta, eli tässä tapauksessa nuorisovaltuutettuja ja nuorisovaltuuston ohjaajia. Tutkimukseni kohdejoukko oli hyvin heterogeeninen. Nuoret ovat kotoisin erilaisista taustoista, heillä on oma henkilökohtainen syy toimia nuorisovaltuutettuina, heidän kokemuksensa nuorisovaltuutettuna toimimisesta vaihtelee ja heillä on monia tarpeita päästä vaikuttamaan nuoria koskeviin asioihin. Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruussa haastatellaan tiettyä joukkoa niin kauan kun saadaan uutta tietoa tutkimusongelmaan. (Hirsjärvi ym. 2015, 181-182.) Kun tässä tutkimuksessa haastatteluja oli monta, tutkimuskysymyksiin saatiin entistä enemmän monipuolisia vastauksia ja aineistoa kertyi valtava määrä. Aineisto on riittävä tutkimuksen kannalta teoreettisen tuloksen saavuttamiseksi, kun asiat alkavat kertaantua haastatteluissa. Myös tässä tutkimuksessa vastaukset alkoivat vähitellen toistua haastattelujen lisääntyttyä. En itsekään ennen haastatteluja tiennyt, kuinka monta haastateltavaa tarvitaan aineiston saturaation eli riittävän määrän saavuttamiseksi. Koin, että tässä tutkimuksessa otanta oli hyvin kattava.

3.4 Aineiston analyysimenetelmä

Haastattelin tätä opinnäytetyötä varten kahdeksaa Keski-Uudenmaan kunnan nuorisovaltuustoa. Haastatteluja oli yhteensä kahdeksan ja niihin osallistui keskimäärin kolme henkilöä yhtä haastattelua kohden. Kaiken kaikkiaan haastateltavia oli 17 nuorisovaltuutettua sekä viisi nuorisovaltuuston ohjaajaa. Haastattelujen kesto vaihteli 45 minuutista yhteen tuntiin. Haastattelurunko muodostui kolmesta teemasta, joiden alle oli muotoiltu teemaan liittyviä kysymyksiä. Haastattelujen aikana muodostui muutamia uusia kysymyksiä, joita lisäsin teemojen alle. Tallennettua aineistoa tuli yhteensä 375 minuuttia.

Litteroin tallennetun aineiston aina sitä mukaa kun haastatteluja oli suoritettu. Kirjoitin aineiston sanatarkasti, jättäen pois muutamia toistuvia sanoja, kuten ”niinku”. Poistin myös litterointivaiheessa haastatteluissa mainittuja henkilöiden nimiä, jotta kaikkien anonymiteetti säilyisi. Jaoin haastatteluissa tulleet vastaukset kolmeen teemaan ja sijoitin ne teemoitetun haastattelurungon kysymysten alle.

Käytin aineistoni analyysimenetelmänä laadullista sisällönanalyysiä, koska aineistonkeruumenetelmänäni oli teemahaastattelu. Laadullisessa sisällönanalyysissä keskitytään aineiston teemoihin sekä ja aiheisiin. Sisällönanalyysiä voidaan käyttää haastattelujen, kirjoitetun tekstin sekä nauhoitetun puheen analyysiin. (Vuori s.a.)

Tuomen ym. (2018, 103-104) mukaan sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysiä voidaan pitää paitsi yksittäisenä metodina, mutta myös väljänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. Jos sisällönanalyysillä tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysiä väljänä teoreettisena kehyksenä, voidaan sanoa, että useimmat eri nimillä kulkevat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat periaatteessa tavalla tai toisella sisällönanalyysiin. Sisällönanalyysi kuuluu analyysimuotoihin, joita lähtökohtaisesti ei ohjaa jokin teoria tai epistemologia, mutta niihin voidaan soveltaa suhteellisen vapaasti monenlaisia teoreettisia ja epistemologisia lähtökohtia.

Haastattelut nauhoitettiin, jonka jälkeen litteroin ne. Kun määritellään, mikä on riittävä aineisto ja tulkinta tutkimusongelman kannalta, litterointi ja siinä tapahtuva tutkijan ja tutkimuksen välinen vuoropuhelu on hyödyllinen tapa helpottaa tutkimusaineiston analyysiä. Litteroinnin tulee vastata haastateltavien suullisia lausumia ja merkityksiä, joita tutkittavat, tässä tapauksessa haastateltavat ovat tuoneet esille. Heidän puhettaan ei litterointivaiheessa saa muuttaa eikä muokata. Litterointi ei myöskään ole pelkkää puheen muuttamista tekstiksi. Litterointisymboleita tulee käyttää enemmän tai vähemmän riippuen tutkimuksen

analyysitavasta tavoiteltavasta tarkkuudesta. Ne täytyy myös mainita tutkimustekstissä. (Vilka 2021, 137-138.) Litteroinnin jälkeen analysoin aineiston laadullisella sisällönanalyysin avulla.

Käytin teemahaastatteluissa apuna teemoitettua haastattelurunkoa, koska se auttoi minua etenemään luontevasti haastattelussa ja se selkeytti minua pysymään mukana niissä aihealueissa, joista keräsin haastateltavilta tutkimustietoa. Teemahaastattelussa haastateltavat voivat myös käsittää kysytyn kysymyksen eri tavalla, joten tutkittava ilmiö voi saada kokonaan uusia puolia.

4 TULOKSET

4.1 Nuorisovaltuutetut luottamustoimessaan

Haastateltavat kertoivat nuorisovaltuustojen herättäneen heidän kiinnostuksensa markkinoimalla toimintaansa yhteistyössä yläkoulujen ja oppilaitosten kanssa. Nuoret olivat olleet vaikuttuneita vierailusta, minkä tuloksena nuoria oli hakeutunut mukaan nuorisovaltuustoon. Nuorisovaltuutetut vaikuttivat innokkaalta ryhmältä ja he olivat kertoneet selkeään ymmärrettävästi, mitä nuorisovaltuusto tekee, mitä siellä voi tehdä ja miten nuoret saavat siellä äänen kuuluviin. Yhdistettynä nuorisovaltuutettujen kouluvierailuihin, haastateltavilla oli jo lähtökohtaista kiinnostusta yhteiskunnallisista asioista, mikä motivoi myös hakemaan nuorisovaltuustoon. Haastateltavilla oli myös taustaa oppilaskunnissa toimimisesta, jonka myötä he olivat kokeneet nuorisovaltuuston olevan luonnollinen jatkumo vaikuttamistoiminnassa mukana olemiselle.

Meil oli nuva esittelemässä koululla käytävällä ja sillä sai asettua ehdolle vaaleissa. Olin silloin tukioppilaissa mukana. Meidän tukariopettaja ehdotti mulle että voisin olla aika hyvä nuorisovaltuutettu. Mussa ois sellasta luonnetta. Kaverin kanssa sovittiin, että haetaan kummatkin. Päädyin sitten sitä kautta tänne näin. (Nuorisovaltuutettu 1)

Nuorisovaltuustojen mainosjulisteilla, opettajien Wilma -mainonnalla sekä opettajien kannustavalla asenteella oli ollut vaikutusta nuorisovaltuustoon hakeutumisessa. Nuorisovaltuustotoiminnan mielekkyys ja siellä kokemat positiiviset

kokemukset innostivat useita haastateltavia hakemaan mukaan uudelle kaudelle. Haastateltavilla oli myös taustaa oppilaskunnista, joko jäsenenä tai puheenjohtajana. Nuorisovaltuusto tuntui uudelta kiinnostavalta jatkumolta oppilaskuntatoiminnan jälkeen vaikuttaa nuoria koskeviin asioihin. Nuorisovaltuustot olivat tehneet yhteistyötä oppilaskuntien kanssa, joissa haastateltavia oli ollut mukana, ja tätä kautta herättänyt heidän kiinnostuksensa nuorisovaltuustoon.

Mä muistan et mä taisin jostain Wilman viestistä, jossa oli joku kenttä, mihin sai vastata, et haluuko liittyä nuorisovaltuustoon. Mulle tuli semmonen fiilis, et no hitto. kokeillaan. Jotenkin mua kanssa on ollu tarve vaikuttaa ja tehdä asioita paremmin. Ni mä aattelin et oon kerrankin rohkee ja liityn tällaseen. Ni oli hyvä valinta. (Nuorisovaltuutettu 5)

Mä olin aikanaan meidän yläkoulun oppilaskunnassa ja siellä meidän oppilaskunnan puheenjohtaja toimi silloisen nuorisovaltuuston sihteerinä. Sitten kun tuli vaalit niin meillä oli aiemmin ollut sellanen yhteistyöseminaari oppilaskuntien välinen. Nuorisovaltuusto oli sen vetäny ja se vaikutti todella mukavalta. (Nuorisovaltuutettu 15)

Toinen merkittävä tekijä nuorisovaltuustoon hakeutumisessa oli kavereiden kannustus, jotka olivat jo toiminnassa mukana. Haastateltavat kertoivat heidän kavereistaan sekä tutuistaan, jotka olivat nuorisovaltuustossa joko jäsenenä, sihteerinä, varapuheenjohtajina tai puheenjohtajina. Heidän kertomuksensa nuorisovaltuustotoiminnasta, jossa pääsee oikeasti vaikuttamaan ja siellä on myös hauskaa, motivoivat haastateltavia hakemaan mukaan toimintaan. Pie-nemmissä kunnissa, joissa ei ole montaa yläkoulua, on suuri todennäköisyys, että nuoret tuntevat toisensa. Tämän vuoksi sitä suuremmalla todennäköisyydellä haastateltavilla oli tuttuja jo mukana nuorisovaltuustossa.

Mä sain alun perin nuorisovaltuustosta tietoa entiseltä puheenjohtajalta. Tai no silloiselta puheenjohtajalta. Siitä tuli semmonen fiilis et mul vois olla jotain merkitystä. Mä lähin koittamaan ja siit asti on ollu mukavaa. Ja oikeesti on päässy konkreettisesti vaikuttamaan asioihin. (Nuorisovaltuutettu 6)

Näin koulun seinällä esitteen, missä puhuttiin nuvasta ja sinne etsittiin jäseniä. Mulle heräs vaikuttamisen halu. Tai et mä oon aina ollu tosi kiinnostunu vaikuttamisesta ja silleen. Oon halunnu saada jotain aikaseks tässä yhteiskunnassa. Mut sit mut niinku tavallaan nuorisovaltuusto oli tosi hyvä kanava sille. (Nuorisovaltuutettu 4)

Haastateltavien mielenkiinnonkohteina vaikuttamisessa olivat suurimmalta osin ajankohtaiset yhteiskunnallisesti nuoria koskevat asiat, kuten mielenterveyspalvelut, vähemmistöjen oikeudet, yksinäisyys, syrjäytyminen ja koulutus. Nämä kaikki teemat liittyivät vahvasti nuorten hyvinvointiin ja sen edistämiseen, ja ne ovat aina kaikessa vakavuudessaan puhututtaneet haastateltavia. Muutamalla haastateltavalla oli omakohtaista kokemusta muun muassa yksinäisyydestä, mielenterveysongelmista tai seksuaalivähemmistöön kuulumisesta. Tällaiset taustat ovat luonnollisesti ruokkineet halua vaikuttaa itselleen sydäntä lähellä oleviin asioihin.

Mul on ollu tosi pitkään vähemmistöjen oikeudet ihan hirveen tärkeitä lapsuudesta asti. Mulle on aina opetettu et kaikki on samanarvoisia ja tasa-arvo on niinku tärkeä asia. Sit mä ite myöhemmin ymmärsin kuuluvani sekä seksuaali- että sukupuolivähemmistöön. Mä haluan parantaa yleisesti tasa-arvoa. Täällä huomaa tosi paljon homofobiaa, rasismia ja transfobiaa. Sit nuorten mielenterveys, kun mul on siitakin niin vahvaa omakohtaista kokemusta. Ja mielenterveyspalveluiden saatavuus on suhteellisen heikkoon ni siihen mä haluan ite päästä tekemään jotain sen eteen. (Nuorisovaltuutettu 4)

Itellä kans on toi mielenterveyspalveluiden heikko saatavuus. Just sellanen juttu minkä takia, kun päätin et lähen mukaan nuvaan et päästään vaikuttamaan. Must tuntu kauheen pahalta omastakin puolesta mut ajattelen sitä, että minkälaisen prosessin muutkin joutuvat käymään, ku just itellä on mielenterveysongelmiin liittyvää taustaa. Ni avun saaminen on ollu ihan älyttömän vaikeaa ja työlästä. Ja pitkä prosessi ni tota mun mielestä on tosi tärkeää, että nuorten hyvinvoinnista pidettäis hyvää huolta. (Nuorisovaltuutettu 5)

Haastatteluissa tuli esille vaikuttamisen halu kouluissa ja oppilaitoksissa. Kouluruoka, koulutuksen ja opetuksen laatu ovat haastateltaville jokapäiväisiä teemoja, joihin heillä riittää tietämystä ja motivaatiota vaikuttaa. Haastatteluissa kerrottiin keskusteluista viranomaisten kanssa, joissa tarkoituksena oli parantaa kouluruuan laatua. Myös oppilashuollon henkilöstön vaihtuvuuteen haluttiin vaikuttaa niin, ettei kyseiset ammattilaiset vaihdu jatkuvasti. Lisäksi nollatoleranssi koulukiusaamiselle oli lähellä haastateltavien mielenkiintoa vaikuttaa.

No siis mua kiinnostaa ensisijaisesti kaikki teknisempi ja konkreettisempi mikä vaikuttaa nuoriin. Esim. kouluverkko ja siihen liittyvät päätökset on mulle tosi lähellä sydäntä ja syrjäytymisen ehkäisy ja kaikki muu tällanen

on lähellä sydäntä. Eniten tämmöset konkreettiset asiat. (Nuorisovaltuutettu 15)

Lisäksi vielä vaikuttamiseen liittyvä asia, mikä haastatteluista tuli esiin, oli käytännölliset ja konkreettiset, nuorten viihtyvyyttä palvelevat toimenpiteet. Hyviä esimerkkejä olivat muun muassa oleskelualueet, harrastusmahdollisuudet, koulujen ja oppilaitosten välituntiviihtyvyyttä tuovat tekijät sekä nuorille suunnatut tapahtumat. Nuorisovaltuutetun tietous oman kuntansa nuorille olevista asioista on selvästi paras mahdollinen tietokanava, sillä he itse useimmiten käyvät samoja kouluja muiden kanssanuorten kanssa ja käyttävät kuntansa harrastusmahdollisuuksia. Ymmärrys näiden kaikkien kehittämiseen ja parantamiseen on nimenomaan nuorilla. Nuorisovaltuusto on se vaikuttamisen kanava, jonka kautta asioita voidaan sitten taas edistää.

Käytännön läheiset ja konkreettiset asiat on ollu tosi lähellä omaa mielenkiintoa, kuten penkit tai joku oleskelupaikka et tääl niitä hyvin vähän on missä nuoret voi hengata ja viettää aikaa isolla kaveriporukalla, kun on pieni kunta ja kaikki oikeastaan tuntee toisensa. Et kokonaisvaltainen yhteisöllisyys. Semmosii paikkoja ja keinoja miten me nuoret voitaa tulla yhteen johonkin. (Nuorisovaltuutettu 2)

Semmosii asioita mihin oon halunnu vaikuttaa on ollu aina niinku nuoriin liittyvät asiat. Yksinkertaisuudessa vaikka koulussa on valitettu, miksei ei oo vaik pingispöytää. Ni sit mä oon halunnu et ois semmonen et tulis kaikille hyvä fiilis. Tää on yks esimerkki aika niinku aika perustasolta. (Nuorisovaltuutettu 9)

Mul kans on konkreettisia asioita. Miten paikat ja nää, missä nuoret viettää paljon aikaa. Kouluviihtyvyyys, harrastusmahdollisuudet, on itelle sellasia tärkeitä teemoja. (Nuorisovaltuutettu 16)

Haastateltavat kokivat, että he olivat päässeet vaikuttamaan nimenomaan käytännöllisiin asioihin. Monet kokivat, etteivät he lähiaikoina olleet päässeet vaikuttamaan niin kuin voisi kuvitella. Selittävänä tekijänä oli nuorisovaltuuston toiminnan siirtyminen etäyhteyksien taakse, mikä johtui koronaviruksesta ja sen tuomista rajoituksista. Haastatteluissa tuli myös esille, että nuorisovaltuustossa pidettiin koronarajoitusten aikana tietoista linjaa siinä, ettei lankojen takaa kannata lähteä vaikuttamaan, sillä vaikuttamisen tulos ei välttämättä ole niin laadukasta kuin mitä se voisi olla aidossa läsnä olevassa vuorovaikutuksessa. Osa haastateltavista kertoivat olleen nuorisovaltuustossa sen verran uusia, etteivät olleet vielä päässeet vaikuttamaan, sillä takana aikaa nuorisovaltuutettuna oli

vasta muutamia kuukausia. Haastatteluissa tuli myös esille uusien nuorisovaltuutettujen osalta, että he halusivat kerätä rohkeutta, jotta ylipäättään uskalsivat nuorisovaltuuston kokouksissa puhua mielipiteistään.

No justiinsa tapahtumissa on ollu mukana ja on päässy esittelyyn hyvin mukaan. On päässy justiinsa lautakuntaan ja kunnanvaltuustoon. Meil on semmonen oleskelukatos, jonka pitäis rakentua tässä juurikin. Siihen ollaan vaikutettu et ollaan saatu se kokonaan hoidettua. (Nuorisovaltuutettu 1)

Esimerkiks mä oon vaikuttanu siihen et ku on ollu tää korona-aika ja oli opiskelu kirjastoissa kielletty. Ja laitoin sitten kunnan johtoryhmään siitä sähköpostia nuorisovaltuuston nimissä ja hyvin nopeasti kunnan johtoryhmä käsitteli asiaa ja kunnan kirjastoihin pääsi sitten koronasta huolimatta opiskelee. (Nuorisovaltuutettu 11)

Tää on mun ensimmäinen kausi ni mä vähän niinku harjottelen tätä nuvassa olemista et mä uskaltaisin puhuu kokouksissa ja tuoda mun mielipiteen esille. Mun kohalla tää on tämmöstä harjottelua ja rohkeuden keräämistä. (Nuorisovaltuutettu 7)

Haastateltavat olivat kokeneet tehtävänsä nuorisovaltuutettuina vastuullisiksi ja tärkeiksi. Etenkin kokeneemmat nuorisovaltuutetut, jotka olivat aloittaneet jäseninä ja myöhemmille kausille olivat tulleet valituiksi puheenjohtajiksi tai varapuheenjohtajiksi, kokivat luottamustehtävänsä vastuun kasvaneen, mikä on osittain tuonut tehtävään myös stressiä. Lisäksi puheenjohtajan tehtävä on vinyt huomattavasti enemmän aikaa. Tehtävä sisältöineen on kuitenkin koettu entistä monipuolisemmaksi. Pidempään nuorisovaltuustossa mukana olleet, myöhemmin puheenjohtajaksi päätyneet nuoret kertoivat puheenjohtajan tehtävän olevan sillanrakentajan roolissa toimimista, kun toimintaan tulee uusia jäseniä. Puheenjohtajan rooli on ollut merkittävä uusien jäsenien tukemisessa ja kannustamisessa.

On ollu tosi mukavaa. Toki tähän on toki palannu aikaa. Toki aina on haasteita, kriisejä erilaisten asioiden suhteen. Meil on oman nuorisovaltuuston kanssa aina toiminu yhteistyö tosi hyvin ja ollaan aina menty yhteen suuntaan. Virkamiesten kanssa on menny todella hyvin. Aikaa on palannu, mut yleisesti on ollu tosi mukavaa ja aina on tullu uusia haasteita. (Nuorisovaltuutettu 15)

Tärkeäksi, meidät on kuitenkin valittu nuorten keskuudesta edustamaan nuoria ja ajamaan niitten haluja päätöksenteossa. Jos meitä ei ois, asiat ois tosi paljon huonommin loppujen lopuksi. (Nuorisovaltuutettu 17)

Haastateltavat muistelivat alkuaikojaan nuorisovaltuutettuina. Tutustuessaan toimintaan he pohtivat, mitä nuorisovaltuusto ylipäätään tekee ja heillä oli sellainen olo, etteivät oikein tienneet mistään mitään. Alkuaikojen rooli oli käytännössä tutustumista ja mielipiteen esiin tuomista. Vuosien varrella kuitenkin tehtävä oli muuttunut. Tekemistä ja vastuuta oli tullut enemmän. Kokemuksen kasvettua haastateltavat olivat halunneet itselleen enemmän tehtäviä ja vastuuta. Tämä on tuonut entistä enemmän positiivisia kokemuksia sekä yhteisöllisyyden tunnetta. Haastateltavat kokivat, että he kuuluivat johonkin ja olivat merkittävä osa nuorisovaltuustoa. He kokivat myös, että heillä on oikeasti mahdollisuuksia tehdä ja vaikuttaa, mutta tämä kaikki oli myös heistä itsestään kiinni.

Haastattelemani nuorisovaltuuston puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat kertoivat myös vastuun kasvaessa toiminnan olevan huomattavasti enemmän aikaa vievää kuin jäsenenä istuttu aika. Lisäksi puheenjohtajan roolissa oli täytyntä alkaa miettiä, mitä sanoa esimerkiksi haastattelutilanteissa. Enää ei välttämättä voinut puhua henkilökohtaisista näkemyksistä, vaan siitä, mikä on johtamansa nuorisovaltuuston yleinen linjaus.

Haastateltavat kokivat vaikuttamistoiminnan mukavaksi tehtäväksi, ja he ovat olleet tyytyväisiä siitä, että ovat hakeutuneet mukaan toimintaan. Haastateluissa tuli myös esille lautakunnissa ja muissa valtuustoissa toimineet virkamiehet, jotka olivat ottaneet nuorisovaltuutetut tosissaan ja nuoret kokivat tulleen kuulluiksi.

Mä koen sen tosi vastuullisena siitä et viedään ne asiat eteenpäin ja annetaan muiden nuorten ääni kuuluviin. Mitä he ei sit ite saa. Tosi mielekkääks oon kokenu et saan olla osa sitä vähän isompaa ja vaikutusvaltaisempaa ja et meitä oikeesti kuunnellaan. Tarkotan kunnan päättäjiä ja muita lautakuntia. (Nuorisovaltuutettu 2)

Ku on enemmän mukana ni kokemusta tulee ja tahto kasvaa ni uskaltaa mennä tämmösiin vähän vaativampiin tehtäviin. Must nuorisovaltuuston jäsenenä on myös paljon vastuuta, et katotaan et nuorilla on hyvä tilanne ja saadaan sellasii asioit mitä nuoret haluu ni esille ja et ne tapahtuu. (Nuorisovaltuutettu 10)

Onhan tää ollu ajoittain aikaa vievää ja välillä todella stressaavaakin. Mut kyl tää on aika palkitsevaa ja mä oon todella iloinen ja tyytyväinen pystyässeni sanomaan olevani nuorisovaltuutettuna. (Nuorisovaltuutettu 16)

Haastateltavat kertoivat hyötynensä monilla tavoin nuorisovaltuutetun luottamustehtävästä. Osa haastateltavista kokivat toiminnan olevan mukavaa vapaaajan toimintaa. Myös tieto ja taito siitä, mitä kunnallispolitiikka on, miten kunnat ovat rakentuneet, millainen heidän kotikuntansa on ja miten kokouskäytännöt toimivat, on ollut haastateltavilla arvokasta tietoa. Kokouskäytäntöjen sekä kunnallispolitiikan oppiminen koettiin myös aikuiselämään valmistaviksi taidoiksi. Myös haastateltavien sosiaalinen verkostoituminen on kasvanut. He ovat oppineet paljon uutta nuorisovaltuuston kautta ja ovat kokeneet saaneen uskottavuutta toimiessaan esimerkiksi samaan aikaan koulun oppilaskunnissa. Haastateltavat ovat kokeneet saaneensa uusia kavereita sekä ovat tutustuneet monipuolisesti uusiin ihmisiin, kuten kunnanvaltuuston ja lautakuntien jäseniin. Nämä kaikki opitut tiedot, taidot ja verkostoitumiset ovat lisänneet haastateltavien kiinnostusta paikkakuntalaisista asioista sekä tietoisuutta siitä, mitä omassa kunnassa on meneillään.

Ehkä se, että oon tutustunu uusiin ihmisiin ja sellasta sosiaalisen verkoston saamista. Uusien ihmisten saamista omaan elämään. (Nuorisovaltuutettu 3)

No totta kai suurin hyöty on tää kokemus, et harva nuori saa mitään suoraa kokemusta vaikuttamisesta/yliteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Oppii elämään työelämässä kokouskäytäntöjä ja erilaisia työkuultuureja ja se et niinku valmistaa aikuiselämään. (Nuorisovaltuutettu 8)

Haastatteluista tuli esille nuorisovaltuutettujen konkreettinen hyötyminen luottamustoimistaan kesätyömarkkinoilla. Nuorisovaltuutettuna toimimisella oli ollut positiivinen vaikutus kesätyön saamiseen. Toinen konkreettinen hyöty oli uskottavuuden kasvaminen. Kun nuori on toiminut nuorisovaltuustossa, hän on saanut vahvempaa statusta toimiessaan oppilaskunnissa, kun tieto hänen luottamustoimestaan on kantautunut oppilaskuntiin. Haastateltavat olivat myös kokeneet saaneensa rohkeutta, esiintymiskokemusta, itsevarmuutta ja sosiaalisten taitojen kasvua toimiessaan nuorisovaltuutettuina. Haastatteluissa tuli esille

myös nuorisovaltuuston oheistuotteiden tuova näkyvyys, kuten nuorisovaltuustojen itselleen hankkimat hupparit, jotka ovat positiivisella tavalla kiinnittäneet muiden ihmisten huomion, ja tämän myötä luoneet merkittäviä kontakteja.

Aktiivisena persoonana ja ihmisenä oon saanu käytännössä kesätöitä, kun ihmiset tietää et oon nuorisovaltuustossa. On sitä kautta tullu kontakteja hyvin paljon. (Nuorisovaltuutettu 1)

Mulle tää on ainaki ollu tämmönen lähtölaukaus siihen et oon uskaltanu pistää itteni tonne esille ja lähtee liittymään tällasiin erilaisiin toimintoihin mukaan. Mä luotan itteeni vähän enemmän nykyään ja oon uskaltanu lähtee vaikuttamaan muitakin kautta. (Nuorisovaltuutettu 5)

Oon huomannu ite et se esiintyminen on siitä voinu parantua. Se on kyl isoimpia juttuja mitä nuvan toiminnassa on ohella oppinu. Onhan siin ollu noita sosiaalisia verkostoitumisia ja sosiaaliset taidot on parantunu ihan äärettömästi. (Nuorisovaltuutettu 6)

Ainakin ite oon kokenu sellasen hyödyn, että olin viimevuonna kesätyöhaastattelussa ja sitten nousi esille, että oon nuorisovaltuustossa ni oli tosi kiinnostunu tää haastattelijaa et mitä mä teen ja hänen mielestensä oli hyvä et on aktiivinen. Se on yks ainakin et ihmiset ajattelee et on ns. kunnollinen tai sellanen jos on tällasessa mukana. (Nuorisovaltuutettu 11)

Haastateltavat kokivat, että nuorisovaltuutettuina oli hyvin erilaisista intresseistä mukaan hakeutuneita nuoria. Kuitenkin osa nuorista olivat hakeutuneet mukaan toimintaan sen vuoksi, että saa kokouspalkkioista rahaa. Haastateltavat kertoivat, että nuorisovaltuustossa on mukana nuoria, jotka eivät vaikuta olevan kiinnostuneita itse toiminnasta, vaan vaikuttavat olevan mukana ainoastaan rahan takia siellä. Vastuu ja tekeminen on jäänyt niille nuorisovaltuutetuille, joilla on kiinnostus vaikuttamiseen ja tekemiseen, eli heille jää hyvin pitkälti tekeminen ja muut istuvat mukana. Haastateltavat kertoivat, että mukana toiminnassa on kuitenkin myös nuoria, jotka olivat lähteneet mukaan vaikuttamisen halun vuoksi ja heillä on oikeasti todella hyviä ideoita.

Tosi monipuolinen porukka. Osa on siis oikeesti todella todella kiinnostuneita siitä vaikuttamisesta ja on oikeesti tosi hyviäkin ideoita. Mut sit on nää laitapuolen kulkijat. Niin se valitettavasti on. (Nuorisovaltuutettu 2)

Erittäin värikäs voidaan sanoa. Siel on henkilöitä koko nuorisosta. Ehkä keskiverto on tämmönen n. 15-vuotias nuori, jota ihan oikeesti kiinnostaa, mitä

kunnassa tapahtuu ja miten nuorisovaltuusto pystyy vaikuttamaan asioihin. Muutamia poikkeuksiakin löytyy. (Nuorisovaltuutettu 16)

Haastateltavat kertoivat, että heidän oman kuntansa nuorisovaltuuston jäsenet ovat siinä mielessä samanhenkinen ryhmä, että heillä on lähtökohtaisesti kiinnostusta ja halua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Monen sosioekonominen tausta on peräisin hyvin toimeentulevista perheistä ja kaikilla oli jonkinlainen tarve ja halu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Lisäksi demokratiakasvatusta on ilmeisesti ollut jo kotikasvatuksessa, mikä on varmasti ollut motivoiva tekijä kiinnostukseen yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta.

Haastatteluissa pohdittiin myös nuorisovaltuustoon hakeutuneiden nuorten olevan sellaisia, jotka nuorisovaltuustotoiminnan lisäksi harrastavat ja ovat mukana monissa muissakin toiminnoissa. Heillä on kiinnostusta monipuolisesti erilaisiin asioihin. Tämä koettiin olevan yksi määrittävä tekijä nuorisovaltuustoon hakeutuneissa nuorissa. Haastatteluissa tuli esille nuorisovaltuutettujen kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin nimenomaan kummuten heidän omien kiinnostusten kohteiden sekä mielipiteiden näkökulmien kautta. Tämä on koettu rikkaudeksi päätösten teossa ja niihin liittyvien asioiden käsittelyissä. Myös se, että nuorisovaltuutetut eivät ole samaa mieltä kaikista asioista koettiin haastatteluissa positiiviseksi tekijäksi, sillä erilaiset mielipiteet tuovat erilaisia näkökulmia ja oivalluksia nuorisovaltuutettujen maailmankuviin ja elämäntapoihin.

Voisin tohon lisätä ni vaikka on laajasti, mut ku ajattelee noit ihmisiin ni kaikil kiinnostus vaikuttamiseen ja tällaseen löytyy. Jos miettii sosioekonominen tausta ni suurin osa vaikuttaa ainakin hyvistä perheistä tulleita. Et ihan kaikkia nuoria siel ei kyl ole. Et se symbolois tavallaan sitä mikä todellinen tilanne on ni koen et se ei ois siel kokonaan. (Nuorisovaltuutettu 12)

Mun tekis mieli vastata et hyvin erilaisia. Hyvin erilaisista taustoista. Osa on sellasii et on vahvasti oppinu demokratiakasvatusta ja osa on tullu enemmän kattomaan ja myöhemmin innostunu. (Nuorisovaltuutettu 13)

Ei oo mikään peruskuusimetsä, jos voi metsätyyppeihin verrata et sekametsä et on tosi erityyppistä ja taustoista. (Nuorisovaltuutettu 14)

Haastateltavat toivat esille, että nuorisovaltuustoon kaivattaisiin nimenomaan moninaisista lähtökohdista tulevia nuoria. Esimerkkinä mopoilla ajavat nuoret, joilla voisi olla tietämystä ja halua vaikuttaa oman kotikuntansa teiden kuntoon.

Tästä heräsi pohdinta, millainen mielikuva nuorisovaltuustolla ylipäätään on kuntien nuorille. Haastateltavat pohtivat, kokevatko nuoret nuorisovaltuuston liian työläänä tai virallisena vaikuttamistoimintana. Riittävätkö nuoren resurssit, tietotaito tai rohkeus hakeutua mukaan nuorisovaltuustotoimintaan? Onko nuorisovaltuustoista sellainen kuva, että niihin hakeutuvien nuorien täytyy olla kunnollisia ja hyviä koulussa? Kaksi haastattelemastani kunnista olivat kaksikielisiä, missä nuoret toivoivat enemmän ruotsinkielisiä nuoria hakeutumaan mukaan nuorisovaltuustotoimintaan.

Olis kivaa tietää muitten kuntien tilanteen et millasii ihmisii sinnekin hakeutuu. Kun me tarvittais tänne kaikennäkösii erilaisia ihmisii eri asioista kiinnostuneita. Et onks ihmisen ensimmäinen ajatus siitä, että emmä voi hakee sinne, kun se on niin virallinen tai kuulostaa niin viralliselta niinku nuorisovaltuusto. Monella voi olla erilaisia ajatuksia et, miten me saatais semmonen yleisluontoinen idea nuorille esille et ei se niin vakavaa oikeesti. (Nuorisovaltuutettu 4)

Monipuolisii ihmisii, kaikenikäsi, kaiken taustasii. Viime kaudel oli ehkä enemmän suomenruotsalaisii nyt on niinku yks. Sit on eri kulttuureist. Kyl mä huomasin tos entisel kaudel et jotku on aktiivisempi, ku muut sit jotku vaan hyppäs pois eikä tullu kokouksiin. Et se motivaatio myös vaihtelee aika paljon. (Nuorisovaltuutettu 10)

KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen ikäjakauma oli myös suhteellisen laaja. Vanhimmat haastateltavat olivat jo täysi-ikäisiä. Nuorimmat olivat 14-vuotiaita ja loput siltä väliltä. Haastatteluissa tuli ilmi KUUMA-kuntien nuorisovaltuutettujen iät, jotka vaihtelivat 13-vuotiaasta täysi-ikäisyyteen. Sukupuolijakauma oli tasan.

Eli siel on kyl tosi monipuolisesti erilaisia et me ollaan vanhimmast päästä me ollaan jo 18 vuotiaita. Sit siel on 15-vuotiaita ja kaikenikäisiä nuoria. Sit siel on ruotsinkielisiä ja suomenkielisiä ja jokaisesta koulusta. Eli laaja edustus monenlaisia ja erilaisia ihmisii. Myöskin tyttöjä ja poikia on laajasti. (Nuorisovaltuutettu 11)

Siel on saatu eri ikäisiä. Nuorin on meil joka voi päästä on 13. Ja vanhin, joka voi vielä hakee on 17. Meil on ikäskaalaa ja vaikuttamis- ja osaamiskokemus tosi vaihtelevaa. Ja ylipäätään onko kiinnostunu vaikuttamisesta vaiko politiikasta ni se on aika laaja. (Nuorisovaltuutettu 16)

Nuorisovaltuustojen ohjaajat kertoivat nuorisovaltuuston jäsenien olevan tällä hetkellä hyvin heterogeeninen ryhmä. Yhteinen nimittäjä on kuitenkin kiinnostus vaikuttamiseen, politiikkaan tai jompaankumpaan. Haastatteluissa pohdittiin nuorisovaltuuston moninaisuuden johtuneen syksyllä 2021 järjestetyistä sähköisistä vaaleista, jotka järjestettiin kouluissa. Vaalien äänestysprosentti oli ollut niin korkea, että moni ehdokas oli päässyt nuorisovaltuuston jäseneksi kyseisten koulujen kautta. Ehdokkaiksi oli hakeutunut hyvin erilaisia henkilöitä, mikä näkyi vuoden 2022 alussa järjestäytyneessä uudessa nuorisovaltuustossa. Haastatteluissa tuli myös esille nuorisovaltuutettujen osallistumattomuus nuorisopalvelujen järjestämään toimintaan, kuten nuorisotalotoimintaan. Todennäköisesti tähän on syynä nuorisovaltuutettujen harrastuneisuus, eli heidän aikansa ei välttämättä riitä esimerkiksi nuorisotalolla käymiseen.

Mä aattelen et ei missään nimessä oo mikään muotti, mikä nuorisovaltuustoa kuvaa. Varmasti se kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin ja kehittämiseen on, mutta sitten ehkä vuosien varrella huomannut semmoisen, et nuorisovaltuustoon hakeutuu nuoria, joilla on aika monta rautaa tulella. Ja jotka on kiinnostunu tosi monesta asiasta. Et se on ainakin yks semmonen määrittävä tekijä. Et aika kiireisiä nuoria mut mukavia ja fiksuja. (Nuorisovaltuuston ohjaaja 1)

Tosi monessa aiemmassa nuorisovaltuustossa noi aktiivisemmat nuvalaiset ei oo sellasia jotka kävis kauheesti muissa nuorisotyön toiminnassa. (Nuorisovaltuuston ohjaaja 4)

Haastattelujen perusteella nuorisovaltuutetut ovat moninainen ryhmä, joilla on kiinnostus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Nuorisovaltuutetut ovat hakeutuneet mukaan toimintaan monista eri syistä, mutta yhteinen nimittäjä on nimenomaan kiinnostus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. He ovat kokeneet tehtävänsä luottamushenkilöinä tärkeäksi ja ovat saaneet siitä konkreettista hyötyä monessa suhteessa.

4.2 Nuorisovaltuustojen aktiivisuus

Koronapandemian vuoksi nuorisovaltuustot ovat muiden toimijoiden tavoin joutuneet kokoustamaan etäyhteyksien kautta. Lisäksi tapahtumia on jouduttu joko

perumaan tai muutettua etätapahtumiksi. Koronalla on ollut suuri vaikutus nuorisovaltuuston aktiivisena pysymiseen. Haastateltavat kuitenkin kokivat nuorisovaltuuston olleen suhteellisen aktiivinen koronasta huolimatta. Haastateltavina oli mukana usean kauden kokeneita nuorisovaltuutettuja, joten he pystyivät vertaamaan aikaisempien kausien aktiivisuutta nykyiseen kauteen.

Nuorisovaltuustotoiminta ei ole suinkaan nuorten ainoa vapaa-ajan aktiviteetti. Haastatteluissa tuli esille nuorisovaltuutettujen harrastukset, jotka veivät useamman illan viikossa. Harrastuksen lisäksi oli vielä nuorisovaltuustotoiminnan kautta tulevat tapahtumat, työryhmät ja kokoukset. Ottaen siis huomioon nuorisovaltuutettujen muut vapaa-ajan toiminnat, haastatteluissa korostui nuorisovaltuutettujen kokemus kuntansa nuorisovaltuuston aktiivisuudesta. Haastateltavat kertoivat, että kaikki nuorisovaltuuston jäsenet eivät välttämättä ole aktiivisia luottamushenkilöitä, mutta osa valtuutetuista taas sitäkin enemmän. Myös lautakunnista, joissa nuorisovaltuutetut ovat olleet edustamassa, on tullut hyvää palautetta siitä, että nuoret ovat uskaltaneet puhua siellä ja kertoa mielipiteitään.

Välillä tuntuu et on liiankin aktiivisia et muistaa sanoa et pistää välillä sen oman elämän tärkeysjärjestykseen. (Nuorisovaltuutettu 14)

Siis kyl meil aika aktiivinen on tääl vähemmän aktiivisempiakin, mut tää sisäporukka on ihan helkutin aktiivinen. Vaikee kuvailla, kuinka aktiivinen mut aktiivinen. (Nuorisovaltuutettu 7)

Jos kuvaa tarpeeks hyvin et sul on kalenterissa normiharrastusten ja nuorisovaltuuston lisäksi kaks tapahtumaa kuukaudessa niin et sul on noin 15, ni kyl me ollaan aika aktiivisii. Meil on paljon ryhmiä, paljon erilaisia lautakuntii, toimikuntii, työryhmiä tottakai nää nuorisovaltuuston yleiskokoukset. Kyl me ollaan aktiivisii. (Nuorisovaltuutettu 8)

Ne haastateltavat, jotka ovat ensimmäistä kautta nuorisovaltuustossa mukana, eivät ole kokeneet nuorisovaltuuston olleen kovin aktiivinen. Tähän tosin vaikuttaa se, että opinnäytetyön haastattelut tehtiin kevään aikana, jolloin uusilla nuorisovaltuutetuilla ei ole ollut vielä montaa kuukautta toimintaa takana. Toki aktiivisuus on myös jäsenistä kiinni. Haastateltavat ilmaisivat olleensa aika ajoin turhautuneita niistä jäsenistä, jotka eivät olleet aktiivisia ja tehtävät kasautuivat niille, jotka olivat. Turhautumista aiheutti myös kuntien päätöksenteon hitaus,

kun nuorisovaltuutettujen esittämien aloitteiden käsittelyissä kesti kauan. Haastatteluissa kerrottiin, että koronarajoitusten aikana koettiin järkeväksi ratkaisuksi olla vaikuttamatta etäyhteyksien kautta minnekään. Vaikuttamisen mahdollinen kantavuus koettiin heikommaksi kuin mitä se voisi olla ilman etäyhteyksiä. Korona-aikana syntyneitä ideoita ja konkreettisia vaikutustoimia pyritään toteuttamaan sitten tulevaisuudessa, kun niihin on paremmat mahdollisuudet.

Ainakin nyt tämä vuosi mulla on ollu silleen et oon ite tehny pöytäkirjoja. Et vastuu on ollu niinku mulla. Ei muiden jäsenten rooli oo arkipäivän toiminnassa niin juuri mikään. (Nuorisovaltuutettu 1)

Se tuntuu et asia, jota ajetaan eteenpäin voi olla se 2 vuotta pöytäkirjassa pyöriä ni se tuntuu ärsyttävältä, kun asiat ei liiku eteenpäin, eikä me voida sille ite mitään. (Nuorisovaltuutettu 2)

Mun oma kokemus on se, että nuorisovaltuusto on aktiivisuuden puolelta hyvin erilaisia. Aktiivisuus on toki riippunu maailmantilanteesta ja siitä ketkä on ollu vetämässä sitä hommaa. Ensimmäisellä kaudella missä mä olin me oltiin tosi aktiivisia ja saatiin tosi paljon aikaan. Porukka oli semmonen, et vaik sielt ehkä yks kaks tyyppi tippu siit ihan loppupuolella pois, oli silti semmonen tehokas porukka et saatiin niinku asioita aikaan. Nyt jos sitä vertaa ni maailmantilanne muuttu haastavaks niinku koronan takii et ei pystytty oikeen järjestää tapahtumii. (Nuorisovaltuutettu 9)

Nuorisovaltuuston ohjaajien näkökulmasta nuorisovaltuutettujen aktiivisuus on ollut pääosin aktiivista. Kuitenkin on ollut sellaisiakin jäseniä, jotka eivät ole olleet kovin aktiivisia nuorisovaltuustotoiminnassa. Korona-aika ei ole mahdollistanut sellaista konkreettista tekemistä, mikä ennen pandemiaa oli toteutettavissa. Haastattelemillani nuorisovaltuuston ohjaajilla on usean vuoden kokemus nuorisovaltuuston ohjaamisesta, joten he pystyivät tuomaan esiin sellaisia kehittymisiä, joita ei aikaisemmissa valtuustoissa ole vielä ollut.

Alle vuoden verran ollaan tän nuvan kanssa toimittu. Mä kuvaan tätä pikkuhiljaa semmoseks kömpimiseks koronakolosta veks. Ideoita on koko aika ja nyt on kehitetty paljon sellasia asioita, mitä aikasemmissa nuvissa ei ole ollu. Näen että tämä nuorisovaltuusto tulee taatusti olemaan hyvin aktiivinen, kunhan me päästään sieltä koronakolosta pois ja osataan taas toimia niin kuin normaalissa maailmassa. (Nuorisovaltuuston ohjaaja 1)

Ohjaajan näkökulmasta sanoisin, että tänä vuonna on muutamia erittäin aktiivisia ja sitten sellaisia, jotka toivoisin, että aktivoituisivat siinä ryhmässä

enemmän ja vguosien kokemuksella sanoisin, että aaltoliikettä on osallistujien määrässä ja siinä minkä verran saadaan aikaan. Mut tänä vuonna näyttää erittäin lupaavalta. (Nuorisovaltuuston ohjaaja 2)

Haastateltavat pohtivat erilaisia keinoja, joilla nuorisovaltuutettuja saataisiin pidettyä aktiivisina nuorisovaltuustossa. Haastatteluissa esille tulleita keinoja olivat tasapuolinen vastuunjako, selkeä kertominen uusille valtuutetuille vaikuttamisen mahdollisuuksista, rautalangasta vääntäminen, rohkaiseminen, kokouspalkkiot sekä selkeä tiedotus ja markkinointi nuorisovaltuustotoiminnasta niin kouluissa kuin sosiaalisessa mediassa.

Haastatteluissa korostettiin nuorisovaltuuston ulkopuolisen toiminnan tärkeyttä siinä, että nuoret pysyvät hyvin mukana toiminnassa. Ulkopuolisella toiminnalla tarkoitetaan sitä, että vietetään aikaa vapaa-ajalla nuorisovaltuutettujen kesken. Tällä haetaan takaa sitä, että nuorisovaltuustotoiminta ei ole pelkästään kokouksissa istumista ja niissä olevien asioiden käsittelyä. Ulkopuolinen rento ajanvietto pitää nuorisovaltuutettujen mielen virkeänä ja antaa mielenkiintoa sekä motivaatiota pysyä mukana toiminnassa. Haastatteluissa tuli esille myös kokouspäivien mahdollinen vaihtelu, eli kokousten ei tarvitsisi olla aina samana viikonpäivänä. Tämä tuotiin esiin sen vuoksi, koska nuorilla saattaa olla tärkeitä harrastuksia, jotka voivat osua juuri siihen päivään, kun nuorisovaltuuston kokous pidetään. Tämä voi olla syynä siihen, että nuori joko passivoituu tai pahemmassa tapauksessa putoaa pois kokonaan toiminnasta.

Niitä jäseniä, jotka on vähän epäaktiivisempia ni et kokouksissa kyselis vähän asioita ja osallistaa sitä kautta. Jos on sellanen fiilis et ei tuu heidän ääntä kuuluviin ni vois sitten silläkin tavalla kiinnittää vähän ns erityishuomiota heihin sitten. (Nuorisovaltuutettu 12)

No vaikka tää on nyt vähän semmonen tylsä vastaus, että jos siitä sais ees jonkunkokoisen kokouspalkkion et sitten tulis sellanen fiilis et tää on ihan työtä mitä tehdään. Se on ainakin yks keino. (Nuorisovaltuutettu 11)

Ja mun mielestä vois olla sillä tavalla et sen kokouksen ei tarttis olla aina samana viikonpäivänä, ettei se osuis sille päivälle et on joku harrastus. Itellä on harrastus kans mut jätän sen aina pois. Monelle se voi vaan olla niin tärkeä jos on vaikka maajoukkueetasolla et sitä ei vaan yksinkertaisesti voi jättää pois. (Nuorisovaltuutettu 13)

Haastatteluissa pohdittiin myös ennakointia siihen, että mahdollisimman varhaisessa vaiheessa nuorisovaltuustoihin hakeutuisi mahdollisimman motivoituneita nuoria. Tämä tulisi ottaa huomioon jo vaaleja järjestäessä. Hyvä tapa saada nuorille kiinnostusta on se, että ottaa nuoriin yhteyttä ja on näkyvissä sosiaalisessa mediassa, missä nuoretkin viettävät aikaa. Nuorisovaltuuston esittäytyminen kouluissa ennen vaaleja koettiin tärkeäksi näkyvyyden ja mainonnan kannalta. Sosiaaliseen mediaan tulisi myös tehdä postauksia, jossa kerrotaan selkeästi, mitä nuorisovaltuustot tekevät ja miten siellä pystyisi vaikuttamaan. Haastatteluissa tuli esille myös varajäsensysteemi, mikä on joillain nuorisovaltuustoilla käytössä. Varajäsensysteemin avulla varsinaisen jäsenen lähdettyä pois toiminnasta, voidaan mahdollisesti saada toinen ehkä motivoituneempi nuori tilalle.

Mut sit jos tulee somessa postaus vastaan, jossa kerrotaan et tällasta on nuorisovaltuusto, tämmöstä me tehdään. Ni voi tulla nuoria kiinnostuneita siitä et "mäkin voisin tehdä tämmöstä" (Nuorisovaltuutettu 8)

Mun mielest se lähtee siit vaalista et, jos joku siinä pääsee sisään, joka ei oo niin motivoitunu et ni sen on kyl vaikee pysyy motivoituneena. Et se on tärkeetä et nuorisovaltuustoon valitaan tämmösiä motivoituneita ja aktiivisia ihmisiä. (Nuorisovaltuutettu 10)

Nuorisovaltuuston ohjaajat kertoivat kannustamisen, läsnä olemisen ja erityisesti kiitoksen sanomisen olevan tärkeitä motivaation ja tukemisen keinoja nuorisovaltuutetuille. Kiittäminen aina aika ajoin on muistutus nuorisovaltuutetuille siitä, kuinka hyvää ja tärkeää työtä he tekevät. Myös nuorisovaltuutetuista muodostetut työryhmät ja niihin kannustaminen on koettu hyödyllisiksi motivoimaan ja rohkaisemaan hiljaisempiakin jäseniä osallistumaan. Myös yksilökeskustelut sellaisten nuorten kanssa, joilla innostus on ollut vähissä, on helpottanut nuorten mukana oloa nuorisovaltuustossa esimerkiksi niin, että voi käydä keskustelua siitä, minkä asian nuori itse kokisi kiinnostavaksi ja mielekkääksi tavaksi osallistua.

Ois kiva niitä aktiivisia kiittää siinä välissä. Sitä ei välillä ehkä nähdä, miten paljon nuva tekee kunnan tai koko kunnan hyväksi. Haluisin et se arvostus nousisi. (Nuorisovaltuuston ohjaaja 2)

Sit jos ois tosi epäaktiivinen ni sit se ois minun tehtävä kysyä, onko kiinnostusta, mistä johtuu että et oo osallistunu. Mut muuten meil on tosi kiva et osallistuvat ja on toteutunu tosi hyvin. (Nuorisovaltuuston ohjaaja 4)

Yksi haastatteluista esiin tullut konkreettinen keino nuorisovaltuutettujen aktivoimiseksi oli toimintasäännön uudistus. Toimintasääntöä uudistettiin niin, että hiljaiset nuorisovaltuutetut voitiin vapauttaa tehtävästään ja valtuustoon voitiin nostaa sellaisia aktiivisia nuoria, jotka olivat vaaleissa hakeneet valtuutetuiksi, mutta eivät silloin olleet tulleet valituiksi.

Me uudistettiin toimintasääntöä sillä lailla, jolla voidaan pitää nuorisovaltuusto aktiivisena. Mutta toki yksilön päätökseen sä et voi vaikuttaa et jos ei halua osallistua ja asettuu niinku epäaktiiviseen tilaan. Ni siihen sä et voi mitään mut toimintasäännön muutoksen avulla pystytään saada niit aktiivisii nuorii, jotka on vaaleissa jääny ulkopuolelle sit otettuu mukaan toimintaan et nuorisovaltuuston toiminta toimii. (Nuorisovaltuutettu 9)

Haastateltavat pohtivat mahdollisia ongelmia, jotka ovat syynä nuorisovaltuustojen aktivoimisessa. Haastatteluissa tuli esille koronavirus ja sen tuoman etäyhteyden haitanneen merkittävästi nuorisovaltuustojen aktiivisuutta. Muutamat haastateltavat kertoivat tammikuussa 2020 alkaneen kauden olleen koko vuoden etäyhteyksien kautta. Nuorisovaltuutetut näkivät toisensa ensimmäistä kertaa vasta vuoden 2021 ensimmäisessä kokouksessa. Etäyhteyksien kautta pidetyt kokoukset ei koettu samalla tavalla mielekkäiksi ja sujuviksi kuin normaalit kokoukset. Yhteistä ryhmädynamiikkaa koettiin myös haastavaksi alkaa rakentaa etäyhteyksien kautta.

Mä voisin sen sanoa, että vielä mainitakseni koronan. Vaikka itekin yrittää koko ajan pähyillä, mitä kehittämisen kohteita nuorten arjessa on, mihin voisi vaikuttaa. Sitäkin yrittää koko ajan löytää, mut sit löytää et täs ei oikeesti oo päässy näkee kavereita, ei oo ollu koulua, vaan sitä etäopiskelua, täs on paljon semmosii juttui, et korona on paljon kyl sotkenu tätä nuvan toimintaa. Mikä on tietenkin huono asia. (Nuorisovaltuutettu 6)

No tietenkin nuorisovaltuuston aktiivisuuteen suurin ongelma on ehdottomasti korona. Et ollaan pitkään jouduttu olla etänä ja välttämättä kuntatyötä ja kunnan päätäntää ollaan siirretty etään eikä se siirry sielt niin helposti pois kun esimerkiks koulut joille jokaiselle on velvollisuus käydä. Tää etäjuttu on ehdottomasti aiheuttanu sen, että nuorisovaltuusto on epäaktivoitunu. Sitten tietenkin, jos on kohalle osunu yksilöitä, jotka kokee et homma ei ollu sitä mitä ajatteli ni se ei oikeen boostaa sitä vaikutusta. (Nuorisovaltuutettu 9)

Nuorisovaltuuston ohjaajien vaihtuminen on myös koettu haittaavan nuorisovaltuuston aktiivisuutta ja aktivoimista. Joissain haastatteluissa kerrottiin nuorisovaltuuston ohjaajan vaihtuneen joka vuosi. Tämä on tuonut haasteensa, kun toiminta kyseisessä nuorisovaltuustossa on hyvin pitkälti nuorisovaltuuston ohjaajan vastuulla. Vastuualueeseen perehtyminen on vienyt oman aikansa, eikä työntekijällä ole välttämättä ollut kokemusta aikaisemmin nuorten vaikuttamistoiminnasta. Työntekijäpulan myötä nuorisovaltuustotoiminta on annettu työntekijälle, jolla ei välttämättä ole edes kiinnostusta kyseisestä työtehtävästä tai työaikaa toteuttaa annettua tehtävää menestyksekkäästi. Tämän vuoksi nuorisovaltuutetuille ei ole järjestetty koulutuksia, ryhmäytymispäiviä tai he eivät ole päässeet esittäytymään kouluille. Nuorisovaltuuston ohjaajan rooli on koettu tärkeäksi, sillä nuorisovaltuutettujen oma aika ei aina riitä kaiken järjestämiseen, vaan ohjaajan tuki ja riittävä aika nuorisovaltuustotoiminnan ohjaamiseen on ehdottoman tärkeää.

Haastatteluissa tuli myös esille nuorisovaltuutettujen muutto toiselle paikkakunnalle kesken kauden. Sieltä käsin heidän oli haastavaa pitää mielenkiintoa yllä, kun välimatkana entiseen kotikuntaan oli satoja kilometrejä, vaikka olisivat silti olleet yhä kirjoilla siellä. Toinen syy valtuustosta putoamiseen oli nimenomaan asuinkirjojen vaihtuminen uuteen asuinkuntaan. Myös ulkopuolisuuden tunne voi aiheuttaa sen, ettei halua lähteä niin innokkaasti mukaan toimintaan. Tästä syystä motivaatio saattaa vähitellen hiipua matkan varrella. Toinen motivaatioon vaikuttava asia voi olla turhautumisen tunne, jos ei saa tehdä ja vaikuttaa asioihin, sillä tavalla kuin haluaisi.

4.3 Nuorisovaltuustojen toiminta

Haastateltavat kertoivat nuorisovaltuustojen toiminnan koostuvan kerran kuussa pidettävistä nuorisovaltuuston kokouksista sekä lautakuntien ja kunnanvaltuustojen kokouksista, joissa nuorisovaltuuston jäsenet ovat edustettuina. Kokousten lisäksi nuorisovaltuustotoimintaan kuuluvat erilaiset tapahtumat sekä nuorisovaltuuston sisäinen toiminta, mikä pitää sisällään esimerkiksi ryhmäytymistä. Haastateltavat kertoivat myös nuorisovaltuuston järjestämästä nuortenillasta, jota pidetään kerran kuussa. Haastatteluissa kerrottiin valtuustokausien alkaen yleensä aloitusseminaarilla tammikuussa. Muita seminaareja

olivat syysseminaari, joita pidettiin elo-syyskuun aikana. Seminaarit pitävät sisällään muun muassa tutustumista, ryhmäytymistä sekä perehtymistä nuorisovaltuutetun tehtävään ja nuorisovaltuustotoimintaan.

No ihan perus kokoukset sitten mahdollisesti, jos on edustamassa jossain lautakunnissa ni siihen päälle lautakuntakokoukset. Sitten kunnanvaltuustossa puheenjohtaja eli tässä tapauksessa minä. Edustan nuvalaisia kunnanvaltuustossa. Sit on näitä ryhmäytymispäiviä. Et kokoonnutaan nuvan porukalla vapaa-ajalla. (Nuorisovaltuutettu 14)

No siis meil on ihan peruskokoukset sit osa meidän nuvalaisista on joissain lautakunnissa. Puheenjohtaja on kaupungin hallituksessa ja ollaan hänen kanssaan kaupungin valtuustossa. Sit järjestetään nuvailtoja kerran kuukaudessa, joihin kuka tahansa nuori voi tulla viettää aikaa, kysymään meiltä nuorisovaltuustolaisilta, keskustelemaan, väittelemään. Ihan miten vaan haluaa. Jos on jotain erityisempää tapahtumaa, niin saatetaan osallistua näihin. (Nuorisovaltuutettu 16)

Haastateltavat kertoivat, että heidän nuorisovaltuustoissansa päätetään tammi-kuun järjestäytymiskokouksessa teema tai teemat tulevalle vuodelle, jonka ympärille rakentuu kuluvan vuoden toimintasuunnitelma. Teemaa kartoitetaan vuoden aikana nuorille tehdyllä kyselyllä, johon kerätään nuorten mielipiteitä. haastateltavat kertoivat kuntansa nuorisovaltuuston toimintasuunnitelmasta, johon on listattu konkreettisia asioita, joita vuoden aikana pyritään toteuttamaan. Näitä konkreettisia asioita ovat muun muassa penkit yläkoulun pihalle, jossa ei ole istumapaikkoja välituntisin. Haastatteluissa kerrottiin myös konkreettisena tavoitteena moposuora -hanke, jotta mopoilla ajavilla nuorilla olisi paremmat resurssit harrastuksiinsa. Haastatteluissa kerrottiin myös kunnanhallituksessa käsitellyssä oleva toimintasäännön uudistus, joka takaa, että nuorisovaltuuston varajäsenillä on jatkossa enemmän oikeuksia tehdä ja vaikuttaa.

Pääsääntöisesti vuoden alussa mietitään mitä tehtäs, sitten keskellä vuotta kerätään tietoja, edistetään sitä päämäärää ja vaik vuoden loppuun tehdään jokin aloite. (Nuorisovaltuutettu 12)

Avoin katos ollaan saatu aikaan, eli avoin katos jos on penkit ja roskis. Semmonen tulee tonne keskustan läheisyyteen. Sit on tapahtumia ollaan oltu messuilla, nuvan sisäistä toimintaa kuten koulutukset, seminaareja, huippu-tapaaminen on ollu joka vuosi jonne pj on mennyt, sit on ryhmäytymispäiviä. (Nuorisovaltuutettu 1)

Uus skeittiparkki tuli, joka oli tehty betonista. Skeittiparkki on käytössä vauvasta vaariin niin et tehtäis siitä turvallisempi ja ehkä vähän helpompi osalle ja vaikeempi kokeneemmille. (Nuorisovaltuutettu 2)

Haastateltavat luettelivat useita merkittäviä aikaansaannoksia, joita olivat muun muassa kaupungin strategian slogan, nuorten hengailukatos, springfest -tapahuma ja logokilpailu. Lisäksi haastatteluissa tuotiin esille kuulemistilaisuudet, joissa nuorisovaltuusto on saanut kuulla nuorten esiintuomia asioita. Kuulemistilaisuudet järjestettiin niin, että nuorisovaltuutetut pääsivät kuultuaan kuntansa nuorten toiveet ja mielipiteet juttelemaan suoraan päättäjien kanssa kuulemistaan asioista. Kuulemistilaisuuksien anti ja tehokkuus on ollut suora kanssakäymisen nuorten kanssa ja tämän jälkeen päättäjien kanssa.

No ehkä konkreettisin esimerkki on kaupungilla päivitetty strategia mikä on sittemmin hyväksytty. Meidän nuorisovaltuusto teki esityksen kaupungin visiosta. Eli tavallaan strategia sloganista. Ja nyt kaupungin visio on tehty nuorisovaltuuston vision pohjalta. Ehkä tää on ollu ehkä mun nuva uran tämmönnen isompi yksittäinen onnistuminen. (Nuorisovaltuutettu 15)

Hengailukatos. Kun itekin on ollu nuorena hengailtu kylillä. On tosi tärkeitä et saadaan siihen asiaan tarkoitettu paikka. Se oli asia mihin saatiin vaikuttaa isosti et asiaan ei puututtu millanen katos sen pitäis olla. Saatiin ite päättää ideoita ja vähän suunnitella. Sit meille annettiin materiaalivaihtoehdot, se oli iso ja hieno asia et niinkin konkreettiseen asiaan saatiin vaikuttaa. (Nuorisovaltuutettu 1)

Haastatteluissa kerrottiin myös kokonaisuuden rakenteiden selkeytymisen olleen iso uudistus nuorisovaltuustotoiminnassa. Tällä tarkoitettiin toiminnan johdonmukaisuutta ja tavoitteellisuutta. Nuorisovaltuustoilla oli selkeät tavoitteet vuodelle, mikä helpotti toiminnan ja tehtävien jakautumista jäsenien kesken. Nuorisovaltuutetuilla oli myös selkeä ymmärrys siitä, mistä toiminnassa on kyse.

Haastateltavat kertoivat, että nuorisovaltuustoissa oli järjestetty perustoiminnan lisäksi ryhmäytymistä, virkistyspäiviä sekä pikkujouluja. Haastateltavat kertoivat, että heidän nuorisovaltuustollensa oli järjestetty myös koulutusta, kuten järjestäytymiskokouksen yhteydessä pidetty koulutus. Koulutuksessa käsiteltiin

muun muassa kokouskäytäntöjä ja kunnan toimintaperiaatteita, jotka saattavat olla uusille nuorisovaltuutetuille uusia asioita. Koronarajoitukset estivät osittain ryhmäytymis- ja virkistystoiminnan järjestämistä, joten niitä ei ole voitu järjestää samanlaisella syklillä kuin aikaisemmin. Esimerkkejä ryhmäytymispäivistä olivat keilausta ja lasersotaa Megazonessa, jonka jälkeen on menty ravintolaan syömään. Lisäksi nuorisovaltuuston kokousten yhteydessä järjestettiin pienryhmätehtäviä, joissa keskusteltiin tietyistä aiheista. Haastateltavat kertoivat pienryhmätehtävien tuoneen ryhmäytymistä, sillä pienryhmätehtävien aiheet ovat vie-neet keskustelua pois kokouksissa käsiteltävistä asioista, mikä oli tuonut mukavaa vaihtelua nuorisovaltuutetuille. Haastateltavat kertoivat myös pikkujouluretkistä sekä yön yli kestävästä ryhmäytymisleireistä.

Tän kauden ryhmäytys on jäänyt toteutamatta. Aikasempina kausina on ollut semmonen yön yli kestävä ryhmäytys tuolla meidän leirikeskuksessa missä ollaan sitten ryhmäytytty ja tehty suunnitelmia kaudelle. Mut se on nyt syystä jäänyt pois. Megazone oli meidän pikkujouluretki, perinteisesti on järjestetty pikkujouluretki ja keväällä virkistysreissu (Nuorisovaltuuston ohjaaja 2)

On ollut erilaisia koulutuksia. Nyt ei ole ollut koronan takia ollut mahdollista. Ennen korona-aikaa oli erilaisia koulutuksia ja sitten esim. viime viikonloppuna oli nuvan virkistyspäivä. Et mentiin nuvan porukalla Prison Islandiin ja sit ollaan käyty keilaamassa ja muuta. (Nuorisovaltuutettu 14)

Me pidetään ryhmäytyksiä aina kun on uusia nuorisovaltuutettuja. Parhaamme mukaan pyritään järjestää virkistysjuttuja. Esim. ollaan käyty keilaamassa tai nuorisotilalla ollaan voitu katsoa elokuvaa. Tämän nuorisovaltuuston aikana ollaan päästy tosi vähän tekemään kun on ollut koronarajoitukset. (Nuorisovaltuuston ohjaaja 4)

Haastattelujen perusteella KUUMA-kuntien nuorisovaltuustoissa on peruskokousten lisäksi monipuolista toimintaa, vaikka koronarajoitukset ovat niitä viime vuosina rajoittaneet. Nuorisovaltuustojen sisäisellä toiminnalla on erittäin korkea merkitys. Tällä tavoin nuorten ryhmähenkeä saadaan pidettyä korkealla ja jäseniä ei jää toiminnan ulkopuolelle.

4.4 Nuorisovaltuustojen yhteistyökumppanit

Nuorisovaltuustot valitsevat edustajansa kunnallisvaltuuston ja lautakuntien kokouksiin. Haastateltavat kokivat, että kunnanvaltuustossa on käsitelty asioita, joihin läsnäolleella nuorisovaltuutetulla ei ole oikein ollut puututtavaa. Asiat ovat saattaneet olla sellaisia, jotka eivät ole täsmentyneet juuri nuoria koskeviin asioihin. Haastateltavat toivoivat, että päättäjien kanssa olisi enemmän suoraa kanssakäymistä kuin kokouksissa edustamista, sillä nuorisovaltuutetuille on jäänyt enemmänkin kuuntelijoiden rooli.

Mul on kokemusta vasta tosta kunnanvaltuustosta. Käytännös silleen et ollaan oltu mukana siel on yleensä asioita joihin meil ei oikein oo ollu puututtavaa. Mut kyl meitä halutaan kuulla, että kunnan päätöstentekijät toivois että nuva tulis tosiaan esiin ja haluu että oltais mukana ja saatais itteämme näkyviin ja mielipiteet kuultaisiin. Mut kunnanvaltuusto on ollu lähinnä istumista ja sillä mä en koe et on ollu mitään vaikutusta et oon ollu mukana. Mut ainaki kontakteja et ihmiset tietää mut sieltä. (Nuorisovaltuutettu 1)

Oon ollu sivistyslautakunnassa useemman vuoden, en oo enää tosin. Ne suhtautuu meihin tosi hyvin ja ymmärtäväisesti. Eihä meil oo sanavaltaa, eikä me saada kommentoida asioita. Lähinnä ne on ollu niinku varhaiskasvatukseen liittyvii et ei nuoriin täsmennettyjä asioita. (Nuorisovaltuutettu 2)

Haastateltavat ovat kuitenkin kokeneet, että niin kunnanvaltuustoissa kuin lautakunnissakin he ovat tulleet kuulluiksi. Heiltä on kysytty mielipiteitä ja he ovat saaneet puheenvuoroja. Vastaanotto on myös ollut positiivista ja haastateltavat ovat kokeneet itsensä tervetulleiksi lautakuntien ja kunnanvaltuustojen kokouksiin. Lisäksi haastateltavilla oli kokemus siitä, että päättäjät haluavat enemmän nuoria mukaan päätöstentekoon. Tämä tuli ilmi päättäjien kiinnostuksesta kuulla nuorisovaltuutettujen mielipiteitä ja ideoita. Päättäjät ovat myös suhtautuneet nuorisovaltuutettuihin kannustavasti, kun nuoret ovat mukana nuorisovaltuustotoiminnassa.

Mul on jääny kans tosi hyvät fiilikset. Oon kerran ollu paikan päällä kunnanvaltuuston kokouksessa. Siel tosi moni moikkas ja päästiin jutteleen et mul ei tullu sellasta fiilistä, etten ois ollu osa sitä et oon ihan edustajana muitten joukossa. Ja oon siellä saanu esim. onnittelet hyvästä valinnasta et on sellanen fiilis et ne haluu et ollaan siellä. (Nuorisovaltuutettu 12)

Kuntakehityslautakunnassa on tosi hyvin otettu nuoret vastaan. Sillon kun alotti ni meille informoitiin tosi hyvin mitä tääl niinku tehdään. Tällast perusyleisinfoo. Jos on ollu jotain sanottavaa jostain asiasta tai jotain kysymyksiä. Ni niihin on vastattu kunnolla ja otettu huomioon et, jos kysyy jotain ni saa oikeesti siihen vastauksen. Sit jos on ollu jotain nuorisoo koskevia kohtia siin kokouksessa ni lautakunta saattaa kysyy erikseen mitä mieltä nuoriso on asiasta. (Nuorisovaltuutettu 13)

Meil on valtuutettujen ja virkamiesten kanssa toiminu yhteistyö hyvin saumattomasti. Varsinkin kun nuvalaiset on ollu aktiivisia, niin ollaan saatu siitä kehuja. (Nuorisovaltuutettu 15)

Haastatteluissa tuli myös esille, että olisi tärkeää ylipäätään käydä enemmän suoraa kanssakäymistä päättäjien kanssa. Nuorisovaltuuston jäsenet ovat olleet mukana kunnanvaltuuston kokouksissa, joissa suoraa kanssakäymistä päättäjien kanssa ei pääse tekemään. Haastatteluissa kerrottiin tulevasta päätätätapaamisesta, jossa nuorisovaltuutetut pääsevät esittämään kysymyksiä virkamieskunnalle ja luottamushenkilöille, jossa pyritään pääsemään aitoon vuoropuheluun ja yhteistyöhön heidän kanssaan. Haastateltavat kertoivat myös nuorisovaltuustojen järjestäneen kuntavaaliehdokkaille kuntavaalipaneeleita, joissa esitettiin kysymyksiä mahdollisille tuleville kunnallispoliitikoille.

Haastatteluissa tuotiin esille yhteistyö yläkoulujen oppilaskuntien välillä. Oppilaskunnat oli nähty tärkeinä yhteistyökumppaneina ihan syystä, että kouluissa nuoret on helppo tavoittaa. Oppilaskunnista voidaan tuoda nuorisovaltuustoon esimerkiksi koulujen viihtyvyyteen liittyviä aloitteita, joihin voidaan sitten kunnallistasolla vaikuttaa. Muita nuorisovaltuustojen yhteistyökumppaneita olivat kunnan nuorisopalvelut sekä ohjaamopalvelut. Kunnan nuorisotyöntekijöiden ja ohjaamon työntekijöiden kanssa on järjestetty yhteisiä tapaamisia ja niissä on yhteisen ideoinnin lisäksi pohdittu muun muassa ongelmia, mitä kunnalla sillä hetkellä on. Nuorisovaltuutetut ovat myös vierailleet nuorisotiloilla ja nuorisotaloilla, joissa he ovat keränneet siellä käyviltä nuorilta kehitysideoita, joita ovat vieneet mukanaan nuorisovaltuustoon käsiteltäviksi. Nuorisovaltuutetut ovat myös kertoneet nuorisotiloilla ja nuorisotaloilla nuorisovaltuustotoiminnasta. Lisäksi nuorisovaltuustot ovat osallistuneet aktiivisesti erilaisiin tapahtumiin, kuten kuntien

järjestämiin pop -up harrastustapahtumiin, joissa he ovat päässeet verkostoitumaan ja mainostamaan toimintaansa. Myös seurakunnan kanssa on tehty yhteistyötä esimerkiksi Walkers -toiminnan kanssa.

Ohjaamo on ollut meihin yhteydessä siel on aktiivinen työntekijä, joka aina linkkailee meille tapahtumia. Puhutaan ideoista, jos ohjaamo on toteuttamassa jotain, niin voidaan tulla mukaan. Joissain hankkeissa on kysytty meitä. Vuoden sisällä tulossa pajahanke ja siitä on puhuttu ohjaamon työntekijän kanssa. (Nuorisovaltuutettu 4)

Hyvä plussa yhteisöllisestä nuorisoporukasta on se et nuvan jäseniä on käynyt nuorisotalolla ja nuoret on tuonut kehitysideoita mitä on voitu viedä nuvaan. (Nuorisovaltuutettu 2)

Nuorisovaltuustot ovat tehneet yhteistyötä myös keskenään. Naapurikuntien nuorisovaltuustot ovat kokoontuneet pohtimaan alueen yhteisen hyvinvointialueen mahdollista kehittämistä. Lisäksi hyvinvointialueita varten on kehitetty kunnissa jaostoja, joihin on valittu mukaan nuorisovaltuutettuja edustamaan. Nuorisovaltuustojen puheenjohtajat pitävät toisiinsa tiiviisti yhteyttä Whats App -ryhmissään. Syksyllä 2021 järjestettiin Hyvinkään kaupungintalolla KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen yhteistapaaminen, jonne osallistui paljon nuorisovaltuutettuja ympäri Keski-Uudenmaan kuntia. Tämä oli ensimmäinen yhteinen KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen tapaaminen koronapandemian alettua keväällä 2020.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

5.1 Keskeisimmät tutkimustulokset

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia sekä tuottaa tutkimustietoa KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen toiminnasta, aktiivisuudesta sekä nuorisovaltuutettujen kokemuksista luottamustehtävissään. Toin myös esille nuorisovaltuustojen ohjaajien näkökulmaa työstään nuorisovaltuustojen parissa. Lisäksi olin kartoittanut haastatteluissa nuorisovaltuutettujen kokemuksia lautakuntien ja kunnanvaltuuston sekä muiden kunnan toimijoiden välisestä yhteistyöstä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä arvokasta tutkimustietoa nuorisovaltuustojen yleiskuvasta, menetelmistä sekä aktivointi- ja toimintamalleista. Nuva ry:n (s.a.) mu-

kaan tällä hetkellä 98 prosentissa Suomen kunnissa toimii jokin nuorista koostuva vaikuttajaryhmä. Puoluepoliittisesti sitoutumattomia nuorten vaikuttajaryhmiä on perustettu Suomeen nykyisessä aallossa vuodesta 1996. (Gretschel 2007, 105). Opinnäytetyöni tutkimustuloksista tulee olemaan hyötyä tänä päivänä nuorten vaikuttamistoiminnoissa toimiville nuorille sekä alan ammattilaisille. Tutkimustulokset tuovat uusia näkökulmia Suomessa toimiville nuorisovaltuustoille. Nuorisovaltuutetut Suomessa voivat peilata omaan vaikuttamistoimintaansa tutkimukseen osallistuvien nuorisovaltuustojen toimintamalleja omaan vaikuttamistyöhönsä.

Haastattelujen perusteella nuorisovaltuutetut olivat kokeneet tehtävänsä nuorisovaltuustossa tärkeäksi ja mielekkääksi. Luottamustoimi oli tuonut heille konkreettista hyötyä esimerkiksi kesätöiden haussa ja heidän tietotaitonsa vaikuttamistoimintaan sekä kunnallispolitiikkaan oli kasvanut. Luottamustoimen kautta myös esiintymistaidot olivat kehittyneet ja tätä myöten rohkeus puhua ja tuoda omia mielipiteitään esiin oli kasvanut. Vastuun kasvaessa myös stressitekijöitä oli esiintynyt. Siksi nuorisovaltuuston ohjaajalla oli tärkeä rooli nuorten tukemisessa ja ohjaamisessa.

Nuorisovaltuustoja oli onnistuttu pitämään aktiivisina monilla eri keinoilla. Keinoja olivat muun muassa tasapuolinen vastuunjako, selkeä kertominen uusille valtuutetuille vaikuttamisen mahdollisuuksista, rautalangasta vääntäminen, rohkaiseminen, kokouspalkkiot sekä selkeä tiedotus ja markkinointi nuorisovaltuustotoiminnasta niin kouluissa kuin sosiaalisessa mediassa. Lisäksi haastatteluissa oli korostunut nuorisovaltuuston ulkopuolisen toiminnan tärkeys. Nuorisovaltuuston ulkopuolinen toiminta oli esimerkiksi vapaa-ajan viettoa nuorisovaltuuston jäsenien kesken. Vapaa-ajan vietto auttoi nuorisovaltuutettuja tutustumaan ja ryhmäytymään. Lisäksi tällä toiminnalla haluttiin korostaa, ettei nuorisovaltuustotoiminta ole pelkästään kokouksissa istumista ja asioiden käsitteilyä.

Nuorisovaltuustojen perustoiminnot koostuivat kerran kuussa pidettävistä nuorisovaltuuston kokouksista sekä lautakuntien ja kunnanvaltuustojen kokouksista, joihin osallistui nuorisovaltuutettuja edustustehtävissä. Kokousten lisäksi nuorisovaltuustotoimintaan kuuluivat erilaiset tapahtumat, joita nuorisovaltuus-

tot olivat päässeet suunnittelemaan, toteuttamaan tai osallistumaan. Nuorisovaltuustojen rooli tapahtumissa riippui lähinnä siitä, oliko tapahtuma nuorisovaltuuston itsensä järjestämä vai jonkun muun toimijan. Nuorisovaltuutetuille oli järjestetty myös sisäistä toimintaa, mikä tarkoitti nuorisovaltuutettujen ryhmäytymistä, virkistystoimintaa sekä koulutusta. Koronarajoitukset olivat vaikuttaneet nuorisovaltuustojen sisäiseen toimintaan esimerkiksi niin, että niitä oli joko jouduttu perumaan tai pitämään etäyhteyksien kautta.

Nuorisovaltuustojen yhteistyö kunnanvaltuustojen sekä lautakuntien kanssa oli sujunut pääosin hyvin. Vastaanotto oli ollut positiivista, nuorisovaltuutetut olivat tulleet kuulluiksi ja heidän mielipiteitään päätettäviin asioihin oli kysytty. Haastateltavat kuitenkin toivoivat, että päättäjien kanssa olisi enemmän suoraa kanssa käymistä kuin pelkästään kokouksissa edustamista, sillä kokouksissa oli saatettu käsitellä asioita, jotka eivät välttämättä palvelleet juuri nuorten tarpeita. Tämän myötä nuorisovaltuutetuille oli saattanut jäädä kunnanvaltuuston tai lautakuntien kokouksissa lähinnä kuuntelijan rooli. Muita nuorisovaltuustojen yhteistyökumppaneita olivat olleet koulut ja oppilaitokset, oppilaskunnat, kunnan nuoriso- ja ohjaamopalvelut, seurakunnat sekä naapurikuntien muut nuorisovaltuustot.

5.2 Johtopäätökset tutkimustuloksista

Haastattelujen perusteella havaitsin, miten tärkeä merkitys nuorisovaltuuston näkyvyydellä oli siihen, että luottamustoimiin saadaan vaalien kautta uusia motivoituneita jäseniä. Ennen vaaleja on tärkeää käydä markkinoimassa nuorisovaltuustotoimintaa kouluissa ja oppilaitoksissa, jotta ehdokkaiksi asettuisi mahdollisimman paljon nuoria. Markkinoinnin lisäksi on tärkeä avata ja kertoa, mikä nuorisovaltuusto on, mitä se tekee ja millä tavoin siellä pääsee vaikuttamaan. Nuva ry:n (2021, 14) tekemän nuorisovaltuustonselvityksen mukaan nuoret joutuvat usein vastaamaan kysymyksiin siitä, miten he kuulevat muita nuoria, tai kuulemaan arvostelua siitä, että nuorisovaltuustot ovat liian homogeeninen ryhmä nuoria. Haastattelujen perusteella tuli kuitenkin esille nuorisovaltuustojen olevan varsin heterogeeninen ryhmä. Siellä on hyvin erilaisia persoonia tekevässä vaikuttamistyötä. Haastatteluissa nousi esille myös pohdintaa, millainen mielikuva nuorilla ylipäätään on nuorisovaltuustoista. Se, että nuorisovaltuustoon ovat tervetulleita nuoret monista eri lähtökohdista, on tärkeä tuoda esille

nuorisovaltuustoa esitellessä ja markkinoidessa. Nuorisovaltuuston ja koulujen opettajien kanssa tulee tehdä myös yhteistyötä, sillä haastattelujen perusteella koulun henkilöstön kannustavalla asenteella oli positiivinen vaikutus nuorisovaltuustoon hakeutumisessa. Nuorisovaltuutetuilla on myös motivoiva vaikutus saada heille jo entuudestaan tuttuja nuoria hakeutumaan mukaan toimintaan.

Haastatteluissa korostui nuorisovaltuustotoiminnan ulkopuolinen ja sisäinen toiminta. Nämä olivat tärkeitä tekijöitä pitämään yllä nuorisovaltuuston aktiivisuutta ja ryhmädynamiikkaa. On hyvä muistaa, että nuorisovaltuutetuilla on vaikuttamistoiminnan lisäksi myös koulunkäynti, harrastukset ja muut menot, joten aika ei välttämättä aina riitä organisoimaan kaikkea nuorisovaltuustoimintaa. Siksi on tärkeää, että nuorisovaltuustojen ohjaajilla on riittävästi työresursseja ohjata ja tukea nuoria luottamustoimissaan. Ryhmäytykset, virkistystoiminta ja muut kevyemmät aktiviteetit korostuivat haastatteluissa aktiivisuutta lisääviksi tekijöiksi. Siksi on tärkeää, että nuorisovaltuustojen ohjaajat järjestävät tällaista toimintaa riittävästi. Lisäksi ohjaajien on tärkeä valvoa, että vastuu ja tehtävät jakaantuvat tasaisesti nuorisovaltuutettujen kesken. Näin voidaan ennaltaehkäistä mahdollista uupumista.

Haastatteluissa tuli esille nuorisovaltuustojen kokonaisuuden selkeyttämisen tärkeys, mikä tarkoittaa, että nuorisovaltuustotoiminnalle on asetettu selkeät tavoitteet. Johdonmukaisuus ja tavoitteellisuus on helpottanut tehtävänjakoa jäsenien välillä ja nuorisovaltuutetuilla on ollut ymmärrys, mistä toiminnassa on kyse, mitä kohti edetään ja mitä vuoden aikana tapahtuu. Kunnan toimintaperiaatteita ja kokouskäytäntöitä käsittelevät koulutukset ovat olleet myös tärkeitä tekijöitä nuorisovaltuustotoiminnan selkeyttämisen vuoksi.

Koronaviruksen aiheuttamalla etäyhteydellä oli suuri merkitys nuorisovaltuustojen aktiivisena pitämisessä. Etäyhteyksien kautta pidetyt kokoukset eivät olleet samalla tavalla mielekkäitä kuin normaalit kokoukset. Tämä vaikutti negatiivisesti myös ryhmädynamiikkaan, kun pandemian tuomien rajoitusten vuoksi nuorisovaltuustojen ulkopuolista ja sisäistä toimintaa ei voitu järjestää samalla tavalla kuin ennen. Nyt koronarajoituksia ei enää ole, joten nuorisovaltuustot toimivat jälleen normaalilla tavalla ja ovat vähitellen toipuneet niiden aiheuttamista hankaluuksista. Kokouksia, ryhmä- ja virkistystoimintaa voidaan jälleen järjestää normaalisti.

Yhteistyö kunnan eri toimijoiden, seurakuntien sekä järjestöjen kanssa on tärkeää nuorisovaltuuston näkyvyyden kannalta. Haastatteluissa korostui työntekijöiden aktiivisuus olla yhteydessä nuorisovaltuutettuihin esimerkiksi erilaisten tapahtumien osalta, jotta nuorisovaltuustot ovat päässet integroitumaan niihin mukaan. Kunnanvaltuustoissa ja lautakunnissa tehtävä yhteistyö sekä nuorisovaltuustojen kuuleminen todettiin myös erittäin tärkeäksi vaikuttamisen kannalta. Siksi olisi ehdottoman hyvä, että nuorisovaltuustoihin olisi vaikuttamiselimissä olemassa aina joku yhteyshenkilö tai kummivaltuutettu, joka pystyisi viedä nuorisovaltuuston ajamia asioita suoraan kunnanvaltuuston tai lautakuntien kokouksiin.

5.3 Tutkimustulosten teoretisointi

Wilhelmssonin (2013, 108–110) mukaan suomalaiset nuoret ovat aiempaa kiinnostuneempia politiikasta, ja nuoret kokevat äänestämisen edelleen tärkeäksi keinoksi vaikuttaa. Myös nuorten kiinnostus vaikuttaa oman asuinalueensa suunnitteluun ja palveluihin on nuorisobarometri 2013 mukaan lisääntymässä. Vuosia aikaisemmin tehty nuorisobarometri on samansuuntainen opinnäytetyön tutkimustulosten kanssa, jotka kertovat nuorten kiinnostuksesta politiikkaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, jonka johdosta heitä on hakeutuneet mukaan nuorisovaltuustotoimintaan. Haastattelujen perusteella nuoret ovat olleet tietoisia siitä, mihin asioihin heillä on halua ja kiinnostusta vaikuttaa.

Demokratiakasvatus on yksi keino edistää nuorten osallistumista ja vaikuttamista. Hallituksen pyrkimyksenä on kehittää demokratiakasvatusta kouluissa lisäämällä historian ja yhteiskuntaopin opetusta, lisäämällä osallistumista ja vaikuttamista koskevaa koulutusta opettajakoulutuksessa, tekemällä oppilaskuntatoiminta pakolliseksi kaikilla asteilla ja uudistamalla opintosuunnitelmia. (Wilhelmsson 2013, 110). Demokratiakasvatuksen lisäämisellä kouluissa on myös ollut vaikutusta nuorten yhteiskunnalliseen kiinnostukseen. Tutkimustuloksissa tuli esille nuorisovaltuutettujen oppilaskuntatausta ennen nuorisovaltuustoon hakeutumista, joista he olivat saaneet jo kokemusta vaikuttamistoimintana. Haastattelujen perusteella oppilaskunnat ovat olleet motivoituneita yhteisöjä ja ovat innostaneet nuoria jatkamaan vaikuttamista nuorisovaltuustojen puolella.

Demokratiakasvatus on tuonut nuorille tietoisuutta, miten on mahdollista asettautua nuorisovaltuustovaaleissa ehdolle ja saada oma ääni kuuluviin. Tietysti myös paikallisen nuorisovaltuuston näkyvyydellä ja mainonnalla on tärkeä rooli, jotta ehdokkaaksi asettautuminen uudelle tulevalle nuorisovaltuutetulle onnistuu joustavasti.

Lohen (2013, 111) mukaan nuorisovaltuustojen asema kunnassa vaikuttaa vahvasti siihen, kuullaanko nuoria ainoastaan ilman että heitä kuunneltaisiin. On suuri merkitys, ovatko kuntapäätäjät kiinnostuneita nuorisovaltuustojen toiminnasta. Yksi merkittävimmistä toiminnan haasteista on juuri nuorisovaltuuston leimaantuminen sekä näennäisvaikuttaminen, jota kyseiselle toimielimelle tarjotaan. Tämä on vähentänyt nuorisovaltuustotoiminnan mielekkyyttä sekä osataan myös nuorisovaltuustojen vaikutusvaltaa kunnallisessa päätöksenteossa. Tutkimustuloksissa painotettiin nuorisovaltuustojen sekä kunnanvaltuustojen ja lautakuntien välisen yhteistyötä ja nimenomaan sitä, että heidän välillensä olisi suoraa kanssakäymistä, jotta nuorisovaltuustojen esille tuomia asioita olisi sujuvampi viedä eteenpäin. Kuntien päättäjillä on tärkeä rooli viedä nuorten ääntä kuuluviin.

Nuorten osallisuudella ja vaikuttamisella on tutkimustulosten perusteella merkittävä rooli kunnissa, joihin tutkimus on rajattu. Siksi on tärkeää, että nuorisovaltuustoja tuetaan niin kunnan päättäjien, nuorisovaltuustojen ohjaajien sekä muiden toimijoiden toimesta. Nuorilla on paras mahdollinen tieto heitä koskevista yhteiskunnallisista asioista ja siksi heidän asiantuntijuuttaan tulee kuunnella ja tukea nuorisovaltuustojen aloitteiden toteutumisessa. Nuorisovaltuustolaiset toimivat, harrastavat ja ovat siellä missä kaikki muutkin nuoret, kuten kouluilla, urheilukentillä, nuorisotiloilla ja musiikkiopistoissa. Nuorisovaltuustot keräävät tietoa, toiveita ja palautetta oman kuntansa nuorilta. Heidän kauttaan he tekevät kokouksissa aloitteita, joiden avulla he haluavat vaikuttaa nuorten hyvinvointiin ja heitä koskeviin asioihin.

5.4 Luotettavuuden arviointi

Tieteellisessä tutkimuksessa yleiset luotettavuusmittarit ovat reabiliateetti ja validiteetti. Reabiliateetti tarkoittaa tulosten pysyvyyttä, eli jos tutkimus uusitaan,

saadaan samat tutkimustulokset. Kun tutkimus mitataan uusiksi, tutkimustulokset vahvistuvat. Validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkitaan oikeita asioita. Validiteetti liittyy tutkimuksen suunnitteluun eli tutkimusasetelmaan ja osittain myös siihen, että aineiston analyysi tehdään oikein. Luotettavuusmittarit ovat eräänlaisia tarkistuspisteitä, kun tutkija etenee tutkimuspolullaan. (Kananen 2017, 175-176.)

Tämän tutkimuksen kohdalla rehabiliteetti tulosten suhteen toteutuisi osittain, mikäli sama tutkimus tehtäisiin uudelleen. Nimittäin kokeneemmat haastattelemani nuorisovaltuutetut kertoisivat hyvin todennäköisesti samoja kokemuksiaan luottamustoimistaan, sillä heidän roolinsa luottamustehtävissä on jo enemmän vakiintunut, ja heillä on kertynyt enemmän kokemusta asioiden hoidosta. Haastattelemani uudemmat nuorisovaltuutetut ovat todennäköisesti jo päässeet enemmän sisälle nuorisovaltuutetun tehtävään, joten myöhemmissä haastatteluisissa vastaukset ovat erilaisia heidän kokemuksien karttuessa. Validiteetti toteutuu hyvin tässä tutkimuksessa. Kohderyhmä on valittu huolella, jotta tutkimuskysymyksiin saadaan vastauksia. Tässä tutkimuksessa tutkimusotteena teemahaastattelu on oikea menetelmä tutkittavaan ilmiöön.

Tuomen ym. (2018, 163-164) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnista ei ole olemassa minkäänlaisia yksiselitteisiä ohjeita. Tutkimusta arvioidaan kuitenkin kokonaisuutena, jolloin sen sisäinen koherenssi painottuu. On hyvä ottaa seuraavat asiat huomioon: tutkimuksen kohde ja tarkoitus, oma sitoumukseni tutkijana tässä tutkimuksessa, aineiston keruu, tutkimuksen tiedonantajat, tutkija-tiedonantaja-suhde, tutkimuksen kesto, aineiston analyysi, tutkimuksen luotettavuus sekä tutkimuksen raportointi. Vaikka tutkimusraportissa nämä asiat olisivat loistavasti täytetty, niiden pitää olla sitä myös suhteessa toisiinsa.

Tutkimukseen osallistui kahdeksan Keski-Uudenmaan kunnan nuorisovaltuustoa, mikä oli valtaosa alueella toimivista nuorisovaltuustoista. Tutkimuksen kokonaisuuden arvioinnin näkökulmasta otanta on mielestäni hyvä. Haastateluisissa kertyi mielestäni kattava aineisto, joka vastasi monitasoisesti opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Tutkimukseen osallistuneet nuorisovaltuutetut ja nuorisovaltuuston ohjaajat osallistuivat haastatteluihin vapaaehtoisesti. He olivat saaneet sähköpostiin tietoa tutkimuksesta ja tutkimuskysymyksistä ennen

haastatteluja. Nuorisovaltuustot olivat käsitelleet opinnäytetyöhöni osallistumista myös kokouksissaan, ja tutkimuksesta kiinnostuneet olivat siellä ilmoitautuneet mukaan.

Tutkimuksen luotettavuuden parantamista käsittelevissä keskusteluissa on puhuttu myös tutkimusprosessin julkisuudesta, eli tarkemmin sitä, että tutkija raportoi tekemäänsä yksityiskohtaisesti. Tämän lisäksi esimerkiksi tutkijakollegat arvioivat prosessia, eli voidaan puhua esimerkiksi asiantuntijapaneeliarvioinnista ja että tutkimuksen tiedonantajat arvioivat tulosten ja johtopäätösten osuutta. Tätä kutsutaan face-validateetiksi, jossa tulokset esitetään niille henkilöille, joita aineistot koskevat tai joille tutkittava ilmiö on jo entuudestaan tuttu. Heitä pyydetään arvioimaan, vastaavatko tulokset tutkittua. Jotta tällaista arviointia voidaan käyttää, on se perusteltava, sillä tällaisen menettelyn lisääminen tutkimusprosessiin ei ole itsestään selvää eikä ongelmatonta. (Tuomi ym. 2018, 165.)

Tutkimuksen valmistuttua lähetän julkaistun opinnäytetyön luettavaksi kaikille KUUMA-kuntien nuorisovaltuutetuille sekä nuorisovaltuuston ohjaajille. Mikäli kiinnostusta on, voin esitellä nuorisovaltuustoille opinnäytetyötäni esimerkiksi Teamsin kautta, jossa haastattelutkin toteutettiin. Esittelyn jälkeen vastaan mielelläni mahdollisiin kysymyksiin ja kuulen mielelläni palautetta, miten nuorisovaltuustot mahdollisesti voisivat hyötyä tästä tutkimuksesta. Toivon ainakin, että he saavat arvokasta tutkimustietoa siitä, miten tärkeää heidän tekemänsä vaikuttamistyö on ja miten sitä tulisi kunnissa arvostaa.

5.5 Jatkotutkimusehdotukset

Teemahaastatteluissa yksi kysymyksistä liittyi nuorisovaltuustoon ryhmänä. Haastateltavat kertoivat omia näkemyksiään, millaisia nuoria heidän nuorisovaltuustoonsa on hakeutunut. Heidän kertomansa pohjalta heräsi kysymys liittyen nuorisovaltuutettujen sosioekonomiseen taustaan. Haastatteluissa ei varsinaisesti sosioekonomista taustaa tullut esille, eikä minun sitä ollut tarkoitus tutkiakaan. Esille tuli kuitenkin nuorisovaltuutettujen kiinnostus yhteiskunnallisiin sekä poliittisiin asioihin, joiden johdosta olivat hakeutuneet mukaan nuorisovaltuustoon. Tämän lisäksi haastatteluissa sivuttiin näkemyksiä liittyen oman

kuntansa nuorisovaltuutettujen sosioekonomiseen taustaan. Tämä olisi mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe siinä mielessä, että nuorisovaltuutettujen sosioekonomista taustaa Suomessa voitaisiin jollain tasolla kartoittaa, vaikka kyselytutkimuksella. Kuinka monta prosenttia nuorisovaltuutetuista Suomessa ovat lähöisin hyvätuloisista perheistä, kuinka moni keskituloisista perheistä ja kuinka moni vähätuloisista perheistä?

Toinen mielenkiintoinen tutkimusaihe liittyisi nuorisovaltuutettujen politiikkakasvatukseen. Moni haastateltava kertoi syyksi nuorisovaltuutetuksi hakeutumiselle, että oli kiinnostunut yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta sekä politiikasta. Mielestäni voitaisiin tutkia sitä, mistä nämä kiinnostuksen kohteet ovat alun perin lähtöisin? Tulevatko ne koulumaailmasta, kotikasvatuksesta vaiko jostain muualta? Ovatko nuorisovaltuutettujen vanhemmat jollain tavalla politiikassa mukana, vaiko toimineet itsekin aikoinaan jossain luottamustehtävässä? Mistä nuorten kiinnostus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kumpuaa? Ilmiötä voitaisiin tutkia niin, että kerättäisiin joukko nuorisovaltuutettuja, joiden syy toimintaan hakeutumiseen olisi nimenomaan kiinnostus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja politiikkaan. Laadullinen tutkimus teemahaastatteluineen toisi tämänkaltaiseen tutkimukseen realistista dataa.

Olisi myös tärkeää tutkia seurakunnissa toimivia nuorten vaikuttajaryhmiä. Marraskuussa 2019 kirkolliskokous hyväksyi kirkkojärjestykseen muutoksen, jonka mukaan seurakunnilla on velvoite huolehtia nuorten kuulemisen ja osallisuuden toteutumisesta seurakuntiin perustettavien nuorten vaikuttajaryhmien kautta. (Nuorisotyöstä Suomessa 2022.) Tutkimus voisi olla hyvinkin samankaltainen, kuin tämä opinnäytetyö. Tutkitaan kunnan nuorisovaltuustojen sijaan seurakunnan nuorten vaikuttajaryhmien kokemuksia luottamustehtävistään, niiden aktiivisuutta sekä toimintaa. Porvoon hiippakunnissa tehtiin vuonna 2018 tutkimus nuorten osallistumisesta sekä Nuorten kirkkopäivien roolista ja vaikutusasemasta seurakunnissa. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena ja vastauksista kävi ilmi, että nuorilla on ollut mahdollisuus vaikuttaa heitä itseään koskeviin toimintamuotoihin, kuten esimerkiksi nuorisotyöhön ja rippikoulutyöhön. (Nuorisotyöstä Suomessa 2022). Laadulliselle tutkimukselle voisi mielestäni olla tarvetta ja tutkimusjoukko tulisi rajata pienemmälle alueelle.

LÄHTEET

Allianssi. s.a. Allianssin EU-vaikuttamisen suunnitelma kaudelle 2019–2024. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://alli.fi/vaikuttaminen/kansainvalinen-vaikuttaminen/allianssin-eu-vaikuttamisen-suunnitelma-kaudelle-2019-2024/> [viitattu 8.2.2022].

Allianssi s.a. Nuorisotyöstä Suomessa. Nuoret vaikuttajina kirkossa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://nuorisotyosta.fi/nuoret-vaikuttajina-kirkossa/> [viitattu 1.9.2022].

Allianssi & Nuoriso- ja liikunta-alan asiantuntijat ry. s.a. Nuorisotyön ammatteettiset ohjeet. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuoli.info/application/files/7015/7866/7683/nuoli_eettisetOhjeet_A3_191219_n.pdf [viitattu 4.11.2021].

Euroopan komissio s.a. Toiminta-alat. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://ec.europa.eu/info/policies/youth_fi [viitattu 8.2.2022].

Euroopan komissio 2018. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. EU:n uusi nuorisostrategia: nuorten osallistaminen, yhdistäminen ja vaikutusmahdollisuudet. Julkaistu 22.5.2018. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:52018DC0269> [viitattu 8.2.2022].

Euroopan nuorisoportaali s.a. EU:n nuorisostrategia. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://youth.europa.eu/strategy_fi [viitattu 8.2.2022].

European union s.a. Engaging, Connecting and Empowering young people: a new EU Youth Strategy 2019-2027. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52018DC0269> [viitattu 6.2.2022].

Gretschel, A. 2007. Nuorisovaltuuston henki. Teoksessa Anu Gretschel ja Tomi Kiillakoski (toim.) Lasten ja nuorten kunta, 105-118. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 77.

Harju, A. 2013. Aktiivinen kansalaisuus, osallisuus, voimaantuminen jne. – Miten ne liittyvät vaikuttamiseen? Opintokeskus kansalaisfoorumi. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://1584128.169.directo.fi/@Bin/afe735ef793a805cf154d7558dcf769b/1638007593/application/pdf/300707/Osallistumisen%20ja%20vaikuttamisen%20k%C3%A4sitteit%C3%A4.pdf> [viitattu 24.1.2022].

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. painos. Helsinki: Tammi.

Hofmann-Van de Poll, F. & Williamson H. s.a. European Youth Strategies - A reflection and analysis. European Union: Youth Partnership. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/101043895/European+Youth+Strategies+-+reflection+paper.pdf/ba2cb002-9705-620d-3ddb-bc4939c6d3b4> [viitattu 5.2.2022].

Honkatukia P. 2018. Haastattelu nuorisotutkimuksen metodina. Teoksessa Tomi Kiilakoski ja Päivi Honkatukia (toim.) Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere: Vastapaino, 149-170.

Iivonen A. 2011. Miten vaikutan? Kansalaistoimijan vaikuttamisopas. Helsinki: OK-opintokeskus.

Isola, A.-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schnaider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi, A. 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Työpaperi 33/2017. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0> [viitattu 26.1.2022].

Jyväskylän yliopisto s.a. Koppa. Laadullinen tutkimus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus> [viitattu 8.12.2021].

Kananen J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. 1. painos. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kauppinen E., Kiilakoski T. & Lahtinen J. 2020. Nuorisotyötä koronan aikaan. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto. WWW-dokumentti. Julkaistu 15.12.2020. Saatavissa: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma67> [viitattu 26.1.2022].

Kiilakoski, T. & Gretschel A. 2012. Muistiinpanoja Demokratiaoppitunnista Millainen on lasten ja nuorten kunta 2010-luvulla? Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Koskivuori J. 2015. Nuorisovaltuustot paperilla: Tekstianalyysi nuorisovaltuustojen toimintasäännöistä ennen ja jälkeen kuntaliitoksen. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Järjestö ja nuorisotyö (YAMK). Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201505097083> [viitattu 3.3.2022].

Kuntalaki 10.4.2015/410.

Kuuma-seutu s.a. Kuuma-seutu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kuuma.fi/kuuma-seutu> [viitattu 19.10.2021].

Lehtonen, M. (2018). Nuorisovaltuustot kasvattamassa yhteiskunnallisiksi vaikuttajiksi – Nuorisovaltuutettujen kokemuksia nuorisovaltuustotyöstä. Oulun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.

Liljerberg, M. 2010. Palvelut tulevaisuuden Sipoossa: nuorisovaltuuston näkökulma. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010120116574> [viitattu 3.3.2022].

Lohi, S. 2013. Nuorisovaltuustojen kirjaaminen kuntalakiin. Teoksessa Myllyniemi, S. (toim.) Vaikuttava osa. Nuorisobarometri 2013. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 111-114.

Nivala, E. 2021. Osallisuuden moninaisuus. WWW-dokumentti. Julkaistu 14.4.2021. Saatavissa: <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/osallisuuden-moninaisuus/> [viitattu 29.1.2022].

Nuorisolaki 21.12.2016/1285.

Nuva ry. 2021. Mikä nuorisovaltuusto? WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.nuva.fi/mika-nuorisovaltuusto> [viitattu 4.11.2021].

Nuva ry 2021. Nuorisovaltuustoselvitys 2021. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://static1.squarespace.com/static/52d3ccd7e4b0d1fda0b2e96c/t/61b8ab41383f9b0e202d8088/1639492419678/nuorisovaltuustoselvitys2021_verkkoon.pdf [viitattu 14.5.2022]

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020-2023. Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:2. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162007/OKM_2020_2_VANUPO_fi_u.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 15.1.2022].

Paakkunainen K. & Myllyniemi, S. 2004. Ohut kuntakansalaisuus ja uudet liittäjät: nuoret kunnallisessa demokratiassa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä. Teoksessa Paakkunainen, K. (toim.) Nuorten ääni ja kunnantalon heikko kaiku. Nuoret kunnallisessa demokratiassa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä. Helsinki: Nuorisosiain neuvottelukunta, julkaisuja 29. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 46. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/9nuortenaanijakunnant.pdf> [viitattu 14.3.2022].

Perusopetuslaki 21.8.1998/628.

Tolvanen H. 2020. Nuorisovaltuusto ryhmänä. Sosiaalista osallisuutta ryhmässä edistävien toimintatapojen kehittäminen Lappeenrannan nuorisovaltuustossa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma (YAMK). Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202001311856> [viitattu 6.3.2022].

Tuomi J. & Sarajärvi A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuori, J. s.a. Tietoarkisto. Laadullinen sisällönanalyysi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavanvalinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/> [viitattu 8.12.2021].

Wilhemsson, N. 2013. Valtioneuvoston demokratiapolitiikka ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen. Teoksessa Myllyniemi, S. (toim.) Vaikuttava osa. Nuorisobarometri 2013. Julkaisuja (Nuorisotutkimusseura) 1799-9219, nro 145 Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 107-110.

Teemahaastattelurunko

Nuorisovaltuutetut luottamustoimessaan

1. Mikä sai sinut hakemaan nuorisovaltuustoon?
2. Millaisiin asioihin haluaisit vaikuttaa?
3. Miten olet päässyt vaikuttamaan?
4. Millaiseksi olet kokenut tehtäväsi valtuutettuna?
5. Mitä hyötyä sinulle on ollut valtuutettuna toimimisesta?

Nuorisovaltuustojen aktiivisuus

1. Miten aktiivisena olet kokenut oman kuntasi nuorisovaltuuston?
2. Mitkä ovat mielestänne ne keinot, millä nuoret saadaan pidettyä aktiivisena mukana nuorisovaltuustossa?
3. Mikä on mahdollisesti aiheuttanut ongelmia nuorisovaltuuston aktivoimisessa?
4. Millaista yhteistyötä kuntasi nuorisovaltuusto voisi tehdä muiden nuorisovaltuustojen kanssa?

Nuorisovaltuustojen toiminta

1. Mitä toimintaa nuorisovaltuustossa on?
2. Miten se on järjestetty?
3. Mikä on mielestäsi merkittävin asia, minkä nuorisovaltuusto on saanut aikaiseksi ollessasi valtuutettuna?
4. Mitä muuta toimintaa nuorisovaltuustoille on vaikuttamistoiminnan lisäksi? (esim. koulutukset, virkistys- ja ryhmäytystoiminta ym.)
5. Mitä muuta haluaisit vielä kertoa nuorisovaltuustosi toiminnasta?